

Ossi Lyömiö

Tilinpäätösanalyysi rakennusalan yrityksistä

Rakennustoimisto HT-talot Oy & Rakennusliike Markku Haataja Oy

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalous

Opinnäytetyö

4.11.2018

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Ossi Lyömiö Tilinpäätösanalyysi rakennusalan yrityksistä. Rakennustoimisto HT-talot Oy & Rakennusliike Markku Haataja Oy 50 sivua + 2 liitettä 4.11.2018
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Laskentatoimi ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Lehtori Raija Olkkola
<p>Tämän opinnäytetyön tavoite oli analysoida ja tutkia kahden rakennusalan yrityksen tilinpäätöksiä vuosilta 2013–2017. Tämän lisäksi tarkoitus oli saavuttaa ymmärrys yritysten taloudellisesta tilasta tutkittavina vuosina. Tutkittavat yritykset ovat Rakennustoimisto HT-talot Oy sekä Rakennusliike Markku Haataja Oy. Molemmat yritykset sijaitsevat Pirkanmaan alueella Suomessa ja toimivat rakennusalaalla. Yritysten liikevaihto on suurin piirtein samalla tasolla.</p> <p>Tutkimus suoritettiin laadullisena analyysinä yritysten tilinpäätöksistä. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostui pääasiassa käsittelemällä tilinpäätösanalyysin ja tunnuslukuanalyysin teoriaa sekä rakennusalan tilinpäätösten tyypillisiä erikoispiirteitä. Viitekehystä käytettiin pohjana tilinpäätösanalyysiin, jossa tutkittavien yritysten tilinpäätöstiedoista muodostettiin katsaus yritysten taloudelliseen tilaan.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittivat, että yleisesti katsottuna yritysten taloudellinen tila oli hyvä tarkasteltavina vuosina. Molempien yritysten taso oli useimmilla mittareilla katsottuna yli toimialan keskitason. Rakennusliike Markku Haataja Oy:n kasvu oli tasaista sekä toiminta kannattavaa. Rakennustoimisto HT-talot Oy:n kasvu oli nopeaa tutkittavan jakson alussa, jonka jälkeen he pystyivät tasaamaan toiminnan tason.</p> <p>Tutkimus tarjoaa pelkkää tilinpäätösmateriaalia syvemmän kuvan yritysten toiminnan kannattavuudesta, maksukyvyistä, vakavaraisuudesta sekä pääoman rakenteesta. Kuitenkin merkittävästi syväluotaavampi käsitys yritysten tilasta olisi vaatinut tarkempia sekä laajempia tietoja yritysten toiminnasta.</p>	
Avainsanat	tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, rakennusala

Author(s) Title Number of Pages Date	Ossi Lyömiö Financial Statement Analysis of Construction Companies. Rakennustoimisto HT-talot Oy & Rakennusliike Markku Haataja Oy 50 pages + 2 appendices 21 October 2018
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Raija Olkkola, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to analyze the financial statements of two construction companies between the years 2013 and 2017 and to form an understanding of the company's financial condition between those years. The companies are Rakennustoimisto HT-talot Oy and Rakennusliike Markku Haataja Oy. Both companies are located in Pirkanmaa region of Finland and operate in the construction industry. The revenue of the companies is roughly on the same level.</p> <p>The study was done with a qualitative analysis of financial statements for the two companies. The theoretical part of the study was carried out by studying the theory of Financial Statement Analysis and Key Figure Analysis. The focus was also in the special financial features of the industry. This information with the data from the financial statements of the companies were then used in the empirical part of the study, which analyzed the financial situation of the companies.</p> <p>The results of the work showed that overall for both companies the financial situation was good and that they were above the median of the industry on most parts. Rakennusliike Markku Haataja Oy had a steady growth and their business was profitable. Rakennustoimisto HT-talot Oy had rapid growth at beginning of the analyzed period and they were able to maintain that level of business. The analysis provides a basic view of the of the financial situation of companies but to gain wider understanding of the company's financial development and situation, more detailed and wider information on the company's economy would be necessary.</p>	
Keywords	financial statement analysis, key ratio, construction industry

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimusongelma ja -kysymykset	1
1.2	Tutkimusmenetelmät	2
1.3	Yritykset sekä toimiala	3
2	Tilinpäätös	4
2.1	Yleisesti	4
2.2	Pien- ja mikroyritykset	5
2.3	Tuloslaskelma	5
2.4	Tase	6
2.5	Liitetiedot	7
2.6	Rakennusalan erikoispiirteet	7
2.6.1	Perustajaurakointi	8
2.6.2	Osatuloutus	9
2.6.3	Pakolliset varaukset	9
3	Tilinpäätösanalyysi	10
3.1	Yleisesti	10
3.2	Oikaisut	12
3.3	Kannattavuus	13
3.3.1	Sijoitetun pääoman tuotto	13
3.3.2	Oman pääoman tuotto	14
3.3.3	Kateluvut	15
3.4	Maksuvalmius	17
3.4.1	Quick ratio	18
3.4.2	Current ratio	19
3.4.3	Vieraan pääoman takaisinmaksu	20
3.5	Vakavaraisuus sekä pääoman rakenne	21
3.5.1	Omavaraisuusaste	22
3.5.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	23
3.5.3	Nettovelkaantumisaste	23
3.6	Muut tunnusluvut	25
3.6.1	Käyttöpääoma	25
3.6.2	Myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoaika	26
3.6.3	Liikevaihdon muutos	27

4	Case-yritysten tilinpäätösanalyysit	29
4.1	Analyysin lähtökohdat sekä toteutus	29
4.1.1	Käytettävät tunnusluvut	29
4.1.2	Vertailun kohteet	30
4.2	Rakennustoimisto HT-talot Oy	31
4.3	Rakennusliike Markku Haataja Oy	34
4.4	Tunnuslukuanalyysi	37
4.4.1	Kannattavuus	37
4.4.2	Maksuvalmius	39
4.4.3	Vakavaraisuus sekä pääoman rakenne	42
4.4.4	Muut tunnusluvut	44
4.5	Tilinpäätösanalyysin yhteenveto	47
5	Yhteenveto	48
5.1	Oman työn arviointi	48
5.2	Johtopäätökset ja päätelmät	48
5.3	Tutkimuksen luotettavuus sekä jatkotutkimusaiheet	49
	Lähteet	51
	Liitteet	
	Liite 1. Yritystutkimus Ry:n oikaistun kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava	
	Liite 2. Yritystutkimus Ry:n oikaistun taseen kaava	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on tilinpäätösanalyysi kahdesta rakennusalan yrityksestä. Käsiteltävät yhtiöt ovat Rakennustoimisto HT-talot Oy sekä Rakennusliike Markku Haataja Oy. Opinnäytetyön tavoitteena on muodostaa tilinpäätösanalyysi edellä mainituista yrityksistä vuosien 2013–2017 tilinpäätösten pohjalta.

Yritysten tilinpäätösanalyysi toteutetaan tunnuslukuanalyysina, jossa tilinpäätösaineistoihin on suoritettu tarvittavat oikaisut ja sen jälkeen laskettu tutkimuksen kannalta tärkeät tunnusluvut. Tunnuslukuja verrataan sen jälkeen yritysten välillä sekä toimialan yleisiin lukuihin. Tämän lisäksi pohditaan syitä tunnuslukujen muodostumiseen sekä niiden kehitykseen.

Rakennusala valikoitui tutkimuksen kohteeksi sen ajankohtaisuuden sekä suhdanneherkkyyden vuoksi. Tutkimuksen aiheena olevat yritykset puolestaan valikoituivat niiden toimialan, koon sekä maantieteellisen sijainnin perusteella. Tarkoitus oli löytää kaksi yritystä, joiden vertailu olisi mielekästä ja antaisi merkityksellistä tietoa yritysten taloudellisesta tilanteesta.

Tilinpäätösanalyysit ovat opinnäytetöiden aiheina poikkeuksellisen yleisiä, joten aikaisempia saman tyyppisiä tutkimuksia on runsaasti. Rakennusala ja sen yritykset ovat myös olleet useamman opinnäytetyön sekä tilinpäätösanalyysin aiheena. Kuitenkin on muistettava, että uuden yrityksen käsittely antaa uuden näkökulman tutkimukseen, koska kahta täysin samanlaista yritystä ei ole. Tietävästi tässä työssä käsiteltäviä yrityksiä ei ole tutkittu aikaisemmin opinnäytetyössä.

1.1 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelma on selvittää Rakennustoimisto HT-talot Oy:n sekä Rakennusliike Markku Haataja Oy taloudellinen tilanne vuosina 2013–2017. Tämä ongelma toimii punaisena lankana läpi koko tutkimuksen. Kanasen (2017, 15) mukaan tutkimusongelma on tutkimuksessa keskittymisen kohteena oleva ongelma, joka liittyy olennaisesti tutkittavaan ilmiöön tai yksikköön.

Tutkimusongelmaa lähestyn tutkimuskysymysten avulla. Kananen (2017, 15) kertoo tutkimuskysymyksien olevan kysymyksiä, joihin tutkimuksen aineiston avulla vastattaessa ratkeaa myös tutkimusongelma. Tähän opinnäytetyöhön tutkimuskysymykset muotoutuivat seuraavanlaisiksi:

1. Mikä on tutkittavien yritysten kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus sekä pääoman rakenne?
2. Miten taloudellisen tilanteen eri osa-alueet ovat kehittyneet tutkittavien vuosien aikana?
3. Miten yritysten taloudellinen tilanne eroaa niiden kesken?
4. Kuinka yritysten taloudellinen tilanne ja sen kehitys poikkeaa toimialan tilanteesta ja kehityksestä?

1.2 Tutkimusmenetelmät

Jorma Kanasen (2017, 35–36) mukaan laadullisella tutkimuksella pyritään aiheen syvälliseen ymmärtämiseen ja se kohdistuu yksittäiseen tapaukseen. Sillä ei pyritä määrällisen tutkimuksen tapaisiin yleistyksiin tai tutkia tapausten joukkoa. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiöiden ymmärtäminen ja ilmiöiden sisällön, tekijöiden sekä niiden välisten suhteiden avaaminen. Laadullisen tutkimuksen tuloksena saadaan selitys käytännöstä tai empiriasta, joka kuitenkin pätee vain kyseessä olevaan ilmiöön. (Kananen 2017, 44.)

Kun laadullisella tutkimuksella pystytään ymmärtämään ilmiö ja sen koostumus, on sen avulla tämän jälkeen mahdollista ennustaa muutosta. Jos tunnetaan tekijät, jotka vaikuttavat ilmiöön, voidaan niiden välillä tapahtuvista muutoksista ennustaa. Toisaalta voidaan myös vaikuttaa lopputulokseen muuttamalla ilmiöön vaikuttavia tekijöitä. (Kananen 2012, 45.)

Näin ollen laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus valikoitui opinnäytetyöni tutkimusmenetelmäksi määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen sijaan. Tarkoituksena on nimenomaan tutkia yritysten taloudellista tilannetta toimiala-analyysin sijaan. Laadullisen tutkimuksen menetelmin on myös mahdollista pohtia tiettyjen tekijöiden vaikuttamista yrityksen tilanteeseen sekä niiden muuttumisen aiheuttamia tuloksia.

Kuten ensimmäisessä luvussa mainittiin, tutkimus toteutetaan tilinpäätösanalyysin muodossa, jonka tulokset kuvaavat yritysten taloudellista tilaa eri näkökulmista. Työssä pyritään tämän lisäksi selvittämään taloudellisten osatekijöiden vaikutusta saavutettuihin tuloksiin. Tunnuslukujen avulla ja niitä vertailemalla saadaan käsitys tutkittavien yritysten tilasta, mutta niiden pohjalta ei voida tehdä yleistettäviä päätelmiä koko toimialan tilasta.

1.3 Yritykset sekä toimiala

Rakennusliike Markku Haataja Oy on vuonna 1997 perustettu rakennusalan yritys. Yritys työllistää 17 henkilöä. Yrityksen kotipaikka on Lempäälässä Pirkanmaalla. Rakennusliike Markku Haataja Oy:n toimintaa on uudiskohteiden, kuten omakotitalojen rakentaminen. (Rakennusliike Markku Haataja Oy 2018.) Yrityksen virallinen toimiala on asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2018a).

Rakennustoimisto HT-Talot Oy perustettiin vuonna 2005. Yritys muodostui, kun Rakentaja Ari Helminen Oy sekä Rakennusliike P. Tuominen Ky yhdistyivät. HT-Talot keskittyy uudiskohteiden rakennuttamiseen ja toimii Pirkanmaan alueella. Yritys työllistää tällä hetkellä kaksi henkilöä. (HT-Talot 2017.) Asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen on yrityksen virallinen toimiala (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2018b).

Rakennusala käsittää rakentamisen sekä rakennusteollisuuden. Alana se työllistää Suomessa noin 250 000 henkilöä. Näistä noin 175 000–185 000 henkilöä työskentelee rakentamisen parissa, eli muun muassa talorakentamisessa, infrarakentamisessa ja erikoisurakoinnissa. Tämän lisäksi lukuun sisältyvät myös toimihenkilöt sekä yrittäjät. (Rakennusteollisuus 2018a.)

Talorakentaminen oli vuonna 2017 Suomessa arvoltaan noin 27,0 miljardia euroa. Tästä noin 13,1 miljardia oli korjausrakentamista ja noin 13,9 miljardia euroa uudisrakentamista. Rakentamisen määrä kasvoi vuonna 2017 viisi prosenttia edelliseen vuoteen verrattaessa. Korjausrakentamisen määrä puolestaan kasvoi kaksi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. (Rakennusteollisuus 2018b.)

2 Tilinpäätös

2.1 Yleisesti

Kirjanpitolain (KPL) ensimmäisen pykälän mukaan kirjanpitovelvollisia ovat muun muassa avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt sekä osakeyhtiöt. Kirjanpitovelvollisen osakeyhtiön on KPL:n toisen pykälän mukaan pidettävä kirjanpitoa kaksinkertaisena ja kolmannen pykälän mukaan noudatettava hyvää kirjanpilotapaa. (KPL 1997, 1 luku 1–2 §.)

FAS eli Finnish Accounting Standards on suomalainen tilinpäätösnormisto, joka muodostuu kirjanpitolaista sekä -asetuksesta sekä ja tilinpäätöstä säätelevistä normeista. Näitä normeja ovat muun muassa kirjanpitolautakunnan päätökset sekä eri asetukset. Suomessa voidaan myös käyttää kansainvälistä IFRS-tilinpäätösstandardia. Yrityksen ollessa listattuna pörssiin EU-alueella on käytettävä kansainvälistä standardia, mutta muutkin yritykset voivat käyttää sitä. (Salmi 2012, 33.)

Perinteisesti suomalainen tilinpäätösnormisto lähtee verottajan ja velkojien suojan tarpeiden painottamisesta. Vuosien saatossa tämä on kuitenkin siirtynyt lähemmäksi kansainvälisen käytännön mukaista näkökulmaa, jossa painotetaan sijoittajan tietotarpeiden täyttymistä. Kansainvälinen IFRS-tilinpäätösnormisto onkin laadittu juuri tämä lähtökohta mielessä pitäen. (Kallunki 2014, 27.)

Kirjanpitolaissa määritellään tilinpäätös kokonaisuudeksi, joka muodostuu taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta sekä liitetiedoista. Taseessa, tuloslaskelmassa sekä rahoituslaskelmassa tulee esittää päättäneen kauden tietojen lisäksi myös vertailutieto, eli vastaava tieto edelliseltä tilikaudelta. (KPL 1997, 3 luku 1 §.) Tase antaa kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta tai tilanteesta tilinpäätöshetkellä. Tuloslaskelma kuvaa, mistä yrityksen tilikauden tulos muodostuu. Rahoituslaskemalla puolestaan selvitetään, mistä varoja on hankittu ja mihin niitä on käytetty. Liitetiedoilla täydennetään muiden osioiden antamia tietoja, mikäli se on tarpeellista. (Salmi 2012, 26.)

Tilinpäätös laaditaan tilikauden päättyessä ja pääsääntöisesti tilikausi on kirjanpitolain neljännen pykälän mukaan pituudeltaan 12 kuukautta (KPL 1997, 1 luku 4 §). Tilikausi aloitetaan alkavalla taseella, jonka jälkeen kirjataan juoksevaan kirjanpitoon kaikki tulot

ja menot, jotka kuuluvat tilikaudelle. Tilikauden lopussa muodostetaan tuloslaskelma tilikaudesta, päättävä tase sekä tarvittaessa rahoituslaskelma. (Salmi 2012, 25.)

2.2 Pien- ja mikroyritykset

Kirjanpitolain mukaan pienyritykseksi katsotaan yritys, joka on päättäneellä, sekä sitä edellisellä tilikaudella ylittänyt korkeintaan yhden lain asettamista pienyrityksen raja-arvoista. Raja-arvot ovat 6 000 000 euron taseen loppusumma, 12 000 000 euron liikevaihto sekä tilikauden aikana palveluksessa on ollut keskimäärin 50 henkilöä. (KPL 1997, 1 luku 4a §.) Kirjanpitolausautakunnan antamia yleisohjeita, jotka koskevat vanhan kirjanpitolain mukaista pientä kirjanpitovelvollista, koskevat myös nykyisen lain mukaista pienyritystä (Lindblad 2017, 13).

Mikroyritykseksi katsotaan yritys, joka on ylittänyt korkeintaan yhden kirjanpitolain mukaisen mikroyrityksen ohjearvon päättäneellä sekä sitä edeltävällä tilikaudella. Ohjearvot mikroyrityksille ovat 350 000 euron taseen loppusumma, 700 000 euron liikevaihto sekä yrityksen palveluksessa olleiden henkilöiden 10 henkilön keskimäärä. (KPL 1997, 1 luku 4b §.) Tilinpäätöksen vaatimukset ovat kaikista kevyimpiä yrityksillä, jotka katsotaan olevan mikroyrityksiä. (Lindblad 2017, 14).

Pien- ja mikroyrityksiltä ei kirjanpitolain mukaan edellytetä toimintakertomusta (KPL 1997, 3 luku 1 §). Pienyrityksen on käytettävä vähintään pienyritystä koskevia sääntöjä laatiessaan ja esittäessään tilinpäätöstä. Pienyrityksen on annettava liitetietona tilinpäätöksessä tarvittava lisäinformaatio, jotta oikea ja riittävä kuva on mahdollista muodostaa yrityksestä. (Taloushallintoliitto 2017.)

2.3 Tuloslaskelma

Kirjanpitolain mukaan tuloslaskemasta selviää yrityksen tilikauden tuloksen muodostuminen (KPL 1997, 3 luku 1 §). Tämä kuvataan vähennyslaskulla, jossa tuloista vähennetään menot. Käytettävä tuloslaskelman kaava voidaan valita kululaji- tai toimintokohtaisen kaavan väliltä. (Yritystutkimus 2017, 12.) Molempien tutkittavien yritysten tuloslaskelmat on laadittu kululajikohtaisen tuloslaskelman kaavan mukaan, joten tästä eteenpäin työssä keskitytään vain kululajikohtaiseen tuloslaskelmaan

Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa, tuloslaskelman rivit voidaan jakaa tilikaudelle kuuluihin tuottoihin ja kuluihin. Tilikauden tuotot muodostuvat lähtökohtaisesti varsinaiseen liiketoimintaan liittyvästä tuotosta eli liikevaihdosta sekä siihen liittymättömistä tuotoista. Tuloslaskelmassa esitetyt tilikaudelle kuuluvat menot puolestaan koostuvat usein lyhytvaikutteisista kuluista, kuten ostetut sekä käytetyt raaka-aineet, sekä pitkävaikutteisista menojen kuluosuuksista, joita ovat esimerkiksi poistot. (Salmi 2012, 30–32.)

Tuloslaskelman kaavasta voidaan havaita logiikka, jonka mukaan mitä läheisemmin kulu liittyy liikevaihdon tuottamiseen, sitä ylempänä se esitetään kaavassa. Samaista logiikkaa on avattu Kirjanpitolautakunnan lausunnossa 2010/1854, joka ottaa kantaa siihen, miten toimiala vaikuttaa tuloslaskelmassa esitettävien erien sisältöön. Tämän mukaan esimerkiksi liikennöitsijän polttoainekulut merkitään tuloslaskelmassa riville Ostot tilikauden aikana, koska se niin sanotusti tuottaa liikevaihtoa ja on riippuvainen ajettujen kilometrien määrästä. Puolestaan auton vakuuttaminen ja katsastus kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin, koska kulu ei ole riippuvainen ajetuista matkoista. (Lindblad 2017, 56.)

2.4 Tase

Yrityksen taloudellista tilaa ja asemaan tilinpäätöshetkellä kuvaa tase. Liiketoimintaan sitoutuneita pääomia kuvataan taseen vastaavaa-osassa ja niiden rahoitusta puolestaan taseen vastattavaa-osassa. Omaisuuserät, jotka taseessa esitetään, järjestetään niiden likviditeetin mukaan heikommasta alkaen. Omaisuuserien rahoitus puolestaan esitetään oman ja vieraan pääoman jaottelun mukaan tässä järjestyksessä. Yrityksen koko vaikuttaa tasekaavan laajuuden määrittymiseen. (Yritystutkimus 2017, 27.)

Taseen vastaavaa-puolella kuvattava omaisuus jaetaan pysyviin sekä vaihtuviin eriin. Pysyvät vastaavat ovat omaisuuden eriä, joiden on tarkoitus tuottaa yritykselle tuloa useamman kuin yhden tilikauden ajan. Nämä jaetaan vielä aineellisiin sekä aineettomiin pysyviin vastaaviin. Aineelliset ovat esimerkiksi erilaiset koneet, kalustot tai rakennukset ja aineettomia puolestaan kuuluvat esimerkiksi patentit tai liikearvo. Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus eli varasto, myyntisaamiset, yrityksen rahavarat sekä sen omistamat rahoitusarvopaperit. Vaihtuvien vastaavien on tarkoitus tuottaa liikevaihtoa lyhyellä aikajaksolla. Toisin sanoen vaihtuvien vastaavien ei ole tarkoitus pysyä yrityksessä pitkään. (Lindblad 2017, 89, 99.)

Vastattavaa-puoli taseessa jaetaan omaan sekä vieraaseen pääomaan. Oma pääoma kuvaa yrityksen omistajien sijoitusten arvoa. Oma pääoma muodostuu esimerkiksi osakepääomasta sekä kertyneistä voittovaroista. Näiden lisäksi yrityksellä voi olla esimerkiksi erilaisia rahastoja, kuten sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto. Taseen vieras pääoma puolestaan koostuu pääomasta, joka on jossain vaiheessa maksettava takaisin. Näitä omaisuus erinä ovat esimerkiksi lainat, saadut ennakot sekä ostovelat. Vieras pääoma jaotellaan taseessa lyhyt- ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Lindblad 2017, 104, 114.)

Jotta taseesta muodostuu riittävä ja oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta, voidaan tietyissä tilanteissa joutua antamaan tietty määrä liitetietoja, joista osa on pakollisia ja osa harkinnanvaraisia (Salmi 2012, 43). Liitetiedoista lisää myöhemmin luvussa 2.5.

2.5 Liitetiedot

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen toiminnasta ja tuloksesta. Joissain tapauksissa tämä edellyttää liitetietojen antamista, joilla täydennetään taseen, tulos- sekä rahoituslaskelman antamia tietoja. (KPL 1997, 3 luku 2 §.) Jos tase sekä tuloslaskelma halutaan esittää suppeammin kuin normaalisti, jotta esitystapa olisi selkeämpi, voidaan se tehdä liitetietoja hyödyntämällä. Liitetiedoilla tulee kuitenkin siinä tapauksessa erityisesti tarkentaa annettuja tietoja, jotta kirjanpitolain sekä -asetuksen asettamat velvollisuudet täyttyvät. (Salmi 2012, 84.)

Oikean ja riittävän kuvan antamisen yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta lisäksi liitetiedoilla tulee selostaa käytetyt poikkeukset yleisistä tilinpäätösperiaatteista. Näiden lisäksi myös tilinpäätöksen laadintaperiaatteet tulee käydä ilmi liitetiedoista. (Salmi 2012, 84.)

2.6 Rakennusalan erikoispiirteet

Muun muassa rakennusalan toiminnallisten erityispiirteiden, pitkäaikaisten projektitöiden sekä perustajaurakoinnin takia rakennusalan yrityksen kirjanpito sekä tilinpäätös vaatii oman käsittelytapansa. Keskeisiä erityispiirteitä ovat esimerkiksi aikaisemmin mainittu

perustajaurakointi, työyhteenliittymät, osatuloutus sekä pakolliset varaukset. Näiden lisäksi myös suunnitelmien mukaiset poistot, arvonlisäverokirjaukset sekä tonttien käsittely sisältävät rakennusosalalle ominaisia piirteitä. (Lahti & Viljaranta 2013, 235–236.)

2.6.1 Perustajaurakointi

Perustajaurakoinnissa perustajaurakoitsija perustaa asunto- tai keskinäisen kiinteistöyhtiön ja samalla merkitsee kaikki perustetun yhtiön osakkeet. Tämän jälkeen se laatii urakasopimuksen omistuksessa olevan uuden yhtiön kanssa kyseessä olevan kohteen rakentamisesta. Perustajaurakoitsija voi merkinnän jälkeen myydä huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita koko rakennusprojektin aikana ja sen päätyttyä. (Lahti & Viljaranta 2013, 139.)

Lähtökohtana perustajaurakoinnin käsittelyllä tilinpäätöksessä on vähentää toisistaan tilinpäätöksessä perustajaurakoitsijana toimivan yrityksen ja kohdeyrityksen väliset tuotot ja kuluerät. Tällöin esitettäväksi jää vain ulkopuolisille tapahtuva myynti ja kulut rakentamiseen käytettyjen palveluiden tuottamisesta. Liikevaihtona esitetään vain asunto-osakeyhtiöiden tai keskinäisten kiinteistöyhtiöiden osakkeiden myynnistä syntynyt myyntituotto. (Yritystutkimus ry 2017, 18.)

Yhden taloudellisen kokonaisuuden tarkastelu muodostaa perustajaurakoinnin kirjauskäytännön. Perustettu yhtiö sekä perustajayhtiö eivät muodosta kahta erillistä taloudellista kokonaisuutta rakennusaikana vaan niitä käsitellään yhtenä kokonaisuutena. Kirjanpidolliset tapahtumat näiden kahden välillä käsitellään taseessa. Nämä kuitenkin eliminoidaan tilinpäätöstä varten ja vain ulkopuolisiin kohdistuvat tapahtumat pitävät vaikutuksensa. (Lahti & Viljaranta 2013, 144.)

Perustajaurakointiprojektissa tulot muodostuvat velattomista myyntihinnoista tai kokonaismyyntiarvosta. Tämän lisäksi erilaisista lisä- ja muutostöistä voi syntyä tuloja. Myyntien osakkeiden kohdalta tulot voidaan tulouttaa joko kohteen valmistuttua tai tilikausittain osatuloutuksena. (Lahti & Viljaranta 2013, 144–145.) Osatuloutuksesta kerron tarkemmin seuraavassa luvussa.

2.6.2 Osatuloutus

Mikäli valmistettava suorite vaatii pitkän valmistusajan, voidaan kirjanpitolain viidennen luvun neljännen pykälän mukaan siitä syntyvä tulo kirjata tuotoksi sen valmistusasteen mukaan (KPL 1997, 5 luku 4 §.). Osatuloutus toimii vaihtoehtona kirjanpitolain pääsäännölle, jossa suoritteen tulo kirjataan sen asiakkaalle luovutuksen yhteydessä tuloksi. Osatuloutusta käytetään laajasti rakennusalaalla erityisesti suurissa yrityksissä mutta se on yleistä myös keskisuurissa yrityksissä. (Lahti & Viljaranta 2013, 191.)

Jos yritys käyttää osatuloutusta, on sen sovellettava sitä kaikkiin samantyyppisiin projekteihin. Kestoltaan yli vuoden pituiset projektit katsotaan valmistusajaltaan tarpeeksi pitkiksi, että niihin voidaan soveltaa osatuloutusta. Osatuloutusta käyttävän yrityksen on kuitenkin käytettävä osatuloutusta myös alle vuoden mittaisiin merkittäviin projekteihin, joidenka toteutus jakautuu usealle tilikaudelle. (Lahti & Viljaranta 2013, 191; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 110.)

Osatuloutusmenettely takaa liikevaihdon sekä tuloksen kertymisen tasaisen jakautumisen eri tilikausille. Samalla se helpottaa toiminnan volyymin sekä tuloksen kehittymisen arviointia. Ennakoitu tappio on kuitenkin vähennettävä heti kun se on todettu. Pakollisena varauksena esitetään sellainen tappio, joka ei kohdistu kyseiselle tilikaudelle. (Lahti & Viljaranta, 192.) Pakollisia varauksia käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

Yrityksen on annettava liitetietoja käytetystä osatuloutuksesta, mikäli kyse on muusta kuin mikroyrityksestä. IFRS-periaatteen mukaan laaditussa tilinpäätöksessä osatuloutuksen käyttäminen on puolestaan pakollista. Kuten muissakin tilinpäätökseen liittyvissä menetelmissä, on tähänkin sovellettava jatkuvuuden periaatetta. Kuitenkin on muistettava aikaisemminkin mainittu poikkeus, jossa eri tavalla luokitellut projektit voidaan tulouttaa luokitusten kesken eri tavalla. Tämän periaatteen on myös vahvistanut Kirjanpitolautakunta päätöksessään 2010/1851. (Lindbland 2017, 58.)

2.6.3 Pakolliset varaukset

Kirjanpitolain viidennen luvun 14. pykälän mukaan tuloslaskelmasta pitää vähentää ne menot ja menetykset, jotka vastaisuudessa aiheutuvat, mikäli ne kohdistuvat päättyneeseen tai sitä aikaisempaan tilikauteen sekä niiden toteutuminen on varmaa tai todennäköistä tilinpäätöksen laatimishetkellä. Tämän lisäksi näiden menojen tai menetyksien

vastaava tulo on oltava epävarma ja ei todennäköinen. Lopuksi niiden on perustuttava lakiin tai sitoumukseen, jonka osapuolina ovat kirjanpitovelvollinen sekä ulkopuolinen taho. (KPL 1997, 5 luku 14 §.)

Yrityksen on pakollista varausta käyttääkseen arvioitava, syntykö vastaisia menoja tai menetyksiä lähitulevaisuudessa, joka yleisesti sisältää laadittavan tilinpäätöskauden seuraavan ja sitä seuraavan tilikauden. Kuten kirjanpitolain edellä mainitusta kirjanpitolain viidennen luvun 14. pykälästä voidaan päätellä, pakollisen varauksen käyttö on pakollista sen kuvaileman tilanteen ollessa kyseessä. Näin ollen pakollisen varauksen käyttö ei ole yrityksen oman harkinnan varassa. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 100.)

Rakennusalan yrityksille yleinen pakollinen varaus on takuuvaraus, jossa yritys varaa rakennusprojektin kuuluvan takuusitoumuksen kattamiseksi varoja. Yleinen takuuvarausaika on 24 kuukautta. Varausajan jälkeen käyttämättömät varat tuloutetaan viimeistään sen tilikauden aikana, jona takuu aika päättyy. Jos menon tai menetyksen määrä tai toteutumisen ajankohta ei ole tiedossa, voidaan se merkitä pakollisiin varauksiin. Jos nämä seikat ovat tiedossa on kyseessä siirtovelka. Takuuvaraukset ovat verotuksessa vähennyskelpoisia. (Lahti & Viljaranta 2018, 200–201.)

Takuuajan menoihin varautuminen on kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa esitetty osana projektikohtaisia muita kuluja. Puolestaan toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa ne löytyvät kohdasta hankinnan ja valmistuksen kulut. Kyseessä olevan kuluerän oikaisuna esitetään varauksen purkaminen. Taseessa pakolliset varaukset on esitetty omana ryhmänä, joka on jaettu eläkevarauksiin, verovarauksiin sekä muihin pakollisiin varauksiin. (Lahti & Viljaranta 2018, 201, 203.)

3 Tilinpäätösanalyysi

3.1 Yleisesti

Tilinpäätöstä ja siitä laskettavia tunnuslukuja voidaan hyödyntää monella tavalla, moneen eri tarpeeseen. Näitä voidaan hyödyntää esimerkiksi arvioitaessa yrityksen riskiä

sekä määriteltäessä yrityksen arvoa tai niitä voidaan käyttää jopa yhteiskunnallisen päätöksenteon tukena. Kaikki sovellukset ovat mahdollisia, koska tilinpäätös esittää yrityksen talouden laajasti sekä määrämuotoisesti. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 190–191.)

Kallunki (2014, 12) kertoo tilinpäätösanalyysin tarkoittavan analysoitavan yrityksen taloudellisen tilan arviointia päätöksentekoa varten. Tilinpäätösanalyysissä perustietona käytetään analysoitavan yrityksen virallista tilinpäätöstä, sen liitteitä ja mahdollisesti muuta käytettävissä olevaa informaatiota, kuten toimintakertomusta. Oikaisuilla pyritään saattamaan analysoitava tilinpäätöstieto sellaiseen muotoon, joka parhaiten sopii analyysin tekijän tarkoituksiin. (Yritystutkimus ry 2017, 7.)

Tilinpäätösanalyysin mahdollistaa yritysten vertailtavuuden. Kun tilinpäätökset laaditaan standardisoidusti yhtenäisten mallien mukaan, voidaan niiden avulla vertailla yrityksiä keskenään. Tilinpäätösanalyysi näyttää yrityksen taloudellisen tilanteen eri osa-alueiden mukaan, minkä ansiosta voidaankin arvioida muun muassa yrityksen kannattavuutta, kasvua sekä riskejä, jotka esiintyvät yrityksen liiketoiminnassa. (Kallunki 2014, 12–13.)

Tilinpäätösanalyysissä hyödynnetään tilinpäätöksen numeerista sekä ei-numeerista tietoa, jota käytetään yrityksen toteutuneen sekä tulevan taloudellisen tilanteen arvioimiseen. Se on siten laajuudessaan suurempi, kuin tunnuslukuanalyysi. Tunnuslukuanalyysissä hyödynnetään vain tilinpäätöksen numeerista tietoa ja painotetaan yrityksen toteutunutta taloudellista tilannetta. Tunnuslukuanalyysi on kuitenkin olennainen osa tilinpäätösanalyysiä. Yritysanalyysissä puolestaan hyödynnetään numeerista ja ei-numeerista tietoa, mutta myös näiden lisäksi muuta saatavana olevaa tietoa. Yritysanalyysin keskiössä on tulevaisuuden arviointi yrityksen menestymisen kannalta. (Kallunki 2014, 203.)

Tilinpäätösanalyysissä yrityksen taloudelliset toimintaedellytykset tiivistetään usein kannattavuudeksi, rahavirtojen riittävydeksi, rahoitusasemaksi sekä kasvuksi ja sen mahdollisuuksiksi. Rahoitusasemaa arvioidaan sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Nämä aikavälit tunnetaan myös dynaamisena ja staattisena maksuvalmiutena sekä vakavaraisuutena. (Salmi 2012, 261.)

Tilinpäätösanalyysit ovat perinteisesti muodostuneet joko aikasarja- tai poikkileikkausanalyyseistä. Näistä ensimmäisessä yrityksen aikaisempien vuosien tunnuslukuja on

verrattu keskenään. Poikkileikkausanalyysissä puolestaan saman tilikauden tunnuslukuja verrataan eri yritysten välillä. Aikasarja-analyysissä pyritään tunnistamaan trendejä eri tunnuslukujen osalta. (Kallunki 2014, 82.)

Tunnuslukuanalyysissä puolestaan otetaan tilinpäätösten tarjoama tieto ja se tiivistetään vertailukelpoisiksi tunnusluvuiksi. Koska tunnusluvut ovat usein suhdelukuja, voidaan niiden avulla vertailla myös yrityksiä, jotka ovat kokoluokaltaan eri suuruisia. Tunnusluvut tarjoavat pohjan, jonka avulla yrityksen taloudellista tilannetta voidaan arvioida. (Salmi 2012, 257–258.)

3.2 Oikaisut

Jotta tilinpäätöksen tiedot olisivat vertailukelpoisia ja niitä voitaisiin analysoida, tulee niitä oikaista. Tilinpäätösten informaatioarvo heikkenee merkittävästi, mikäli ne eivät ole vertailukelpoisia. Tuloslaskelman kannalta oikaisu tarkoittaa mahdollisimman hyvin säännöllistä, jatkuvaa ja ennustettavaa liiketoiminnan tulosta vastaavan tuloksen selvittämistä. (Salmi 2012, 144.)

Taseessa oikaisulla poistetaan sellaisten taseen vastaavien erien vaikutus, jotka eivät ole tulontuottamiskykyisiä. Puolestaan se olennainen varallisuus, jolla on vaikutus taseeseen, mutta sitä ei ole merkitty siihen, tuodaan esiin oikaistussa taseessa. Tämän lisäksi velat, jotka eivät näy taseessa esitetään oikaistussa taseessa sen mukaan ovatko ne lyhyt- vai pitkäaikaista vierasta pääomaa. (Salmi 2012, 153.)

Yritystutkimus ry:n mukaan tuloslaskelman oikaisulla pyritään saamaan aikaiseksi mahdollisimman oikea ja vertailukelpoinen kuva millä volyyymilla yrityksen liiketoiminta tapahtuu sekä kuinka kannattavaa se on. Taseen oikaisulla puolestaan pyritään myös edistämään oikean ja vertailukelpoisen kuvan saamista siitä taloudellisesta tilanteesta, jossa tilinpäätösanalyysin kohteena oleva yritys on tilinpäätöshetkellä. (Yritystutkimus ry 2017, 18, 31.) Yritystutkimus Ry:n ohjeiden mukaiset oikaistun tuloslaskelman sekä taseen kaavat löytyvät liitteistä yksi ja kaksi

3.3 Kannattavuus

Yritystutkimus ry:n mukaan liiketoiminnan taloudellista tulosta kuvataan kannattavuudella. Kannattavuus voidaan jakaa absoluuttiseen sekä suhteelliseen kannattavuuteen. Kun lasketaan yrityksen voittoa, eli liiketoiminnan tuottoa vähennettynä kuluilla, puhutaan absoluuttisesta kannattavuudesta. Suhteellisessa kannattavuudessa puolestaan suhteutetaan yrityksen tuottama voitto siihen sijoitettuun pääomaan. (Yritystutkimus ry 2017, 63.)

Leppiniemi ja Kykkänen ovat puolestaan kirjassaan Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta jakaneet kannattavuuden tarkastelun myös kahteen eri tapaan. Näistä ensimmäisessä yrityksen 12 kuukauden saavutettua tulosta verrataan liikevaihtoon. Tällä tavalla selvitetään yrityksen saamaa katetta eli toisin sanoen mikä osuus myynnistä on tulosta. Toinen tapa on saman 12 kuukauden tuloksen vertailu yrityksen pääomaan. Näin saadaan selville korko, jonka yritys ansaitsee vuodessa sen pääomalle. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 172.)

Yrityksen yhden tilikauden tiedoista laskettu tunnusluku ei välttämättä anna oikeaa kuvaa sen taloudellista tilanteesta pitemmällä aikavälillä. Käsitys yrityksen kannattavuudesta saattaa vääristyä esimerkiksi poikkeuksellisen hyvän tai huonon taloudellisen suhdanteen vuoksi. Näin ollen kannattavuutta on arvioitava pidemmällä aikavälillä sekä poikkeukselliset tilikaudet on otettava huomioon. Aikaisemmin mainituilla oikaisuille pyritään myös vaikuttamaan näiden poikkeamien merkitykseen. (Kallunki 2014, 82.)

3.3.1 Sijoitetun pääoman tuotto

Kun halutaan tietää, missä suhteessa yrityksen tulos on siihen sijoitettuun pääomaan, on laskettava sijoitetun pääoman tuottoprosentti. Sekä oma pääoma että korollinen vieras pääoma kuuluvat tähän sijoitettuun pääomaan. Riippuen käytettävästä lähteestä tunnusluku voidaan laskea käyttämällä joko korollista vierasta pääomaa, johon ei ole tehty vähennyksiä tai niin sanottua korollista vierasta nettopääomaa, jossa korollisesta vierasta pääomasta on vähennetty korolliset varat. (Kallunki 2014, 86; Yritystutkimus ry 2017, 68.) Tässä tutkimuksessa käsittelemme kuitenkin jatkossa vain koko korollista vierasta pääomaa käyttävää tunnuslukua.

Vertailtavuudeltaan sijoitetun pääoman tuottoprosentti vaihtelee erityisesti, kun vertailun kohteena on toinen yritys. Vertailtavuutta heikentää vähäinen tieto siitä, kuinka yrityksen vieras pääoma jakautuu korolliseen ja korottomaan vieraaseen pääomaan. Saman yrityksen tilikausia vertailtaessa voidaan kuitenkin tätä tunnuslukua käyttää. Tunnusluvun ollessa vähintään saman suuruinen kuin yrityksen keskimäärin maksama rahoituskuluprosentti vieraasta pääomasta, voidaan sitä pitää välttävänä. (Yritystutkimus ry 2017, 68.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = \frac{(\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{tilikauden verot})}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Kuvio 1. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 67.)

Yksinkertaisuudessaan sijoitetun pääoman tuottoprosentti lasketaan summaamalla nettotulos, rahoituskulut sekä tilikauden verot. Tämä summa jaetaan sen jälkeen tilikauden keskimääräisellä sijoitetulla pääomalla, joka muodostuu oikaistun oman pääoman sekä sijoitetun korollisen vieraan pääoman summasta. Tästä saatu desimaaliluku kerrotaan sitten sadalla, jolloin saadaan sijoitetun pääoman tuotto prosenttilukuna. Tarvittaessa voidaan nettotulos korjata vastamaan 12 kuukauden nettotulosta, jos tilikausi on lyhyempi kuin 12 kuukautta. Korjaus suoritetaan jakamalla tilikauden nettotulos tilikauden pituudella kuukausina ja kertomalla se sitten kahdellatoista. (Yritystutkimus ry 2017, 67.)

Alma Talentin tunnuslukuoppaan mukaan yli 15 prosentin sijoitetun pääoman tuottoprosentti on erinomainen. Tunnusluvun ollessa 10–15 prosentin välissä, on se hyvä ja ollessa 6–10 prosentin välissä on se arvoltaan tyydyttävä. Arvoltaan välttävä sijoitetun pääoman tuottoprosentti on 3–6 prosenttia ja heikko ollessaan alle 3 prosenttia. (Alma Talent 2018f.)

3.3.2 Oman pääoman tuotto

Yrityksen omaan pääomaan luetaan omistajien tekemät alkuperäiset pääomasijoitukset sekä aikaisempien tilikausien jakamattomat voittovarot. Yrityksen omistajat asettavat sijoituksillensa tietyt tuottovaatimukset, jotka määrittävät suuressa määrin oman pääoman tuottotason. Lähtökohtaisesti yritys pyrkii maksamaan omalle pääomalle tuottoa, joka on

suurempaa kuin niin sanotun riskittömän sijoituksen korko. Tällaisena voidaan pitää valtion velkakirjojen tuottoa. (Alma Talent 2018c.)

$$\text{Oman pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Tilikauden nettotulos}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Kuvio 2. Oman pääoman tuotto prosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 68.)

Oman pääoman tuotto prosentti lasketaan jakamalla tilikauden nettotulos oikaistulla tilikauden keskimääräisellä omalla pääomalla. Keskiarvo lasketaan tilikauden alun ja lopun pääomalle. Oman pääoman tuotto prosentilla mitataan sitä lisäarvoa, jonka yritys pystyy tuottamaan siihen sijoitettuun pääomalle. (Yritystutkimus ry 2017, 68.)

Alma Talentin tunnuslukuoppaan ohjeellisten arvojen mukaan oman pääoman tuotto prosentti on erinomainen, jos se on yli 20 prosenttia. 15 ja 20 prosenttia on arvoltaan hyvä, kun taas tyydyttävä on 10–15 prosenttia. Välttävä tuotto prosentti on 5–10 prosenttia ja arvon ollessa alle 5 prosenttia, on se heikko. Oman pääoman tuotto prosenttia voidaan vertailla myös eri toimialojen kesken. (Alma Talent 2018c.)

3.3.3 Kateluvut

Hieman eri lähtökohdan kannattavuuden tarkasteluun aikaisemmissa luvuissa mainituille tunnusluvuille tarjoaa erilaiset kateluvut. Kateluvuissa tulosluku suhteutetaan siihen volyymiin, jolla liiketoiminta on tapahtunut. Sijoitettua pääomaa ei kateluvuissa oteta huomioon. (Kallunki 2014, 91.)

Korkeat kateluvut kertovat suuremmasta voitosta, joka jää yritykselle, kun myyntihinnasta on vähennetty kustannukset. Tehokas kustannusten hallinta sekä vahva hinnoitteluvoima ovat tekijöitä, jotka nostavat katelukuja. Kateluvut ovat kuitenkin hyvin toimialasidonnaisia, jonka takia katelukujen vertailu on järkevää vain yrityksen eri tilikausien tunnuslukujen tai samalla toimialalla toimivien yritysten kesken. (Kallunki 2014, 91.)

Ennen rahoituseriä ja veroja jäljelle jäävästä varsinaisen liiketoiminnan tuoton osuudesta käytetään nimitystä liikeulos prosentti. Tunnusluku voidaan käyttää, kun tutkitaan sa-

mallalla toimialalla toimivien yritysten operatiivista kannattavuutta. Toisin sanoen tämä tunnusluku kuvaan varsinaisen liiketoiminnan kannattavuutta. (Alma Talent 2018g; Yritystutkimus ry 2018, 64.)

$$\text{Liiketulosprosentti} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 3. Liiketulosprosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Liiketulosprosentin ollessa yli 10 prosenttia sitä voidaan pitää hyvänä. Puolestaan tyydyttävä liiketulosprosentti on 5–10 prosenttia. Heikko liiketulosprosentti on alle viiden prosentin liiketulosprosentti. Tunnuslukua voidaan käyttää sekä toimialan sisäiseen että toimialojen väliseen vertailuun. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Yritystutkimus Ry:n mukaan yrityksen toimintaa voidaan lähtökohtaisesti pitää kannattavana, jos sen nettotulosprosentti on positiivinen (Yritystutkimus ry 2017, 65). Nettotulosprosentti saadaan jakamalla nettotulos, joka muodostuu liike tuloksesta ja rahoitustuotoista vähennettynä rahoituskuluilla ja veroilla, varsinaisen liiketoiminnan tuotoilla eli liikevaihdolla ja liiketoiminnan muilla tuotoilla. (Kallunki 2014, 93–94.)

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Liiketulos} + \text{Rahoitustuotot} - \text{Rahoituskulut} - \text{Verot}}{\text{Liikevaihto} + \text{Liiketoiminnan muut tuotot}}$$

Kuvio 4. Nettotulosprosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 65.)

Aikaisemmin mainittua nettotulosta käytetään laskettaessa rahoitustulosta. Rahoitustuloksessa nettotulokseen lisätään poistot sekä arvonalentumiset. Kun tämä rahoitustulos jaetaan liiketoiminnan kaikilla tuotoilla, saadaan rahoitustulosprosentti. Rahoitustuloksen tulisi olla lyhyelläkin aikavälillä yli nollan, sillä se kattaa esimerkiksi lainojen lyhennykset, investointeja sekä voitonjakoa omalle pääomalle. (Yritystutkimus ry 2017, 65.)

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}} * 100$$

Kuvio 5. Rahoitustulosprosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 65.)

Käyttökate puolestaan saadaan summaamalla tilikauden liikutulokseen poistot sekä arvonalentumiset. Kun tämä jaetaan liiketoiminnan tuotoilla yhteensä, saadaan käyttökateprosentti. Tämä tunnusluku kertoo yrityksen liiketoiminnasta aiheutuvan tuloksen ennen poistoja sekä rahoituseriä. (Yritystutkimus ry 2017, 63–64.)

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{(\text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset})}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 6. Käyttökateprosentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Vain toimialan tai yrityksen sisäinen vertailu on käyttökateen osalta mielekästä, esimerkiksi tuotantovälineiden määrän vuoksi. Tuotantovälineiden omistussuhde voi vaikuttaa merkittävästi käyttökateen suuruuteen. Käyttökatteelle ei ole olemassa tavoitearvoja, jotka pätsivät yleisesti toimialasta riippumatta. Kuitenkin esimerkiksi teollisuudenalalla, jota myöhemmin käsitellään tutkimuksen tilinpäätösanalyysissä, käyttökateprosentit ovat usein noin viiden ja kahdenkymmenen prosentin välillä. (Yritystutkimus ry 2017, 63–64.)

3.4 Maksuvalmius

Yritystutkimus ry määrittelee maksuvalmiuden yrityksen kyvyksi maksaa maksunsa oikea-aikaisesti sekä mahdollisimman edullisesti. Heikko maksukyky näkyy esimerkiksi erääntyneinä maksuina sekä korkeahintaisen lisärahoituksen käyttönä. Maksuvalmius voidaan jakaa staattiseen sekä dynaamiseen maksuvalmiuteen, jossa staattisessa tarkastelussa kohteena on yrityksen maksuvalmius tietyssä tilanteessa. Olennaisessa osassa tässä on likvidien varojen vertaaminen suhteessa lyhytaikaisiin velkoihin. Dynaamisessa puolestaan mitataan maksuvalmiutta tilikauden kuluessa. (Yritystutkimus ry 2017, 74.)

Yrityksen maksuvalmiutta eli likviditeettiä voidaan pitää riittävänä silloin kun se pystyy suoriutumaan kaikista sen maksuista kanssareservillään tai muulla omaisuudella, joka

on muutettavissa rahaksi helposti. Likviditeetin ollessa riittävä yrityksen ei tarvitse käyttää lyhytaikaista rahoitusta suoriutuakseen maksuistaan ja samalla välttyy viivästyskorkeiden maksulta. Lyhytaikaiset rahoitukset ovat yleisesti kalliimpia rahoitusmuotoja, joten maksuvalmiuden ollessa kunnossa, yritys suoriutuu maksuistaan myös edullisemmin. (Kallunki 2014, 123.)

Liiallinen likviditeetti ei ole yritykselle hyväksi. Ylilikvidillä yrityksellä on huonommin tuotava pääoma kuin likvidillä, sillä sen lyhytaikaiset sijoitukset sekä kassavarat ovat heikosti tuottavia. Ylilikvidissä tilassa tulee yrityksen esimerkiksi investoida ylimääräiset varat tai vaihtoehtoisesti jakaa varat osinkoina yrityksen omistajille. Omien osakkeiden takaisinosto on myös joissain tilanteissa vaihtoehto purkaa liiallista likviditeettiä. Pääomarakennetta voidaan myös tarvittaessa keventää maksamalla vierasta pääomaa takaisin. (Kallunki 2014, 123.)

3.4.1 Quick ratio

Laskettaessa quick ratiota käytetään likvideinä varoina vain yrityksen rahoitusomaisuutta. Vaihto-omaisuus jätetään kokonaan huomioimatta tässä tunnusluvussa, vaikka se olisikin nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta. Rahoitusomaisuuteen luetaan lyhytaikaiset saamiset. Näitä ovat yleisesti myyntisaamiset sekä yrityksen käytettävissä olevat rahat sekä sen omistamat rahoitusarvopaperit. (Kallunki 2014, 124.)

Rahoitusomaisuudesta vähennetään osatuloutuksen saamiset. Tämä jaetaan lyhytaikaisella vieraalla pääomalla, josta on vähennetty saadut lyhytaikaiset ennakot. Nämä ennakot liittyvät yleisesti keskeneräiseen työhön tai projektiin. Rahoitusomaisuuteen voi sisältyä myös aikaisemmalta tilikauden tappiosta seuraavaa laskennallista verosäämistä. Tämä saaminen tulee vähentää rahoitusomaisuudesta ennen kuin yrityksen quick ratio voidaan laskea. Quick ratio voidaan myös laskea kansainvälisen tavan mukaan, jossa saadut ennakot jätetään vähentämättä lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta. (Kallunki 2014, 124; Yritystutkimus ry 2017, 74–75.)

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kuvio 7. Quick ration kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 74)

Yritystutkimus ry on antanut quick ratiolle ohjearvot, joiden mukaan tunnusluvun ollessa yli 1, on yrityksen mahdollisuus selviytyä lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudellaan hyvä. Tunnusluvun ollessa alle 1, mutta yli 0,5 on arvo tyydyttävä. Mikäli tunnusluku on alle 0,5, voidaan yrityksen quick ratiota pitää heikkona. (Kallunki 2014, 124; Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Quick ratio antaa kuvan yrityksen maksuvalmiudesta vain tilinpäätöshetkellä, eli toisin sanoen se on staattisen maksuvalmiuden luku. Tilikauden aikana muutokset esimerkiksi rahoitusomaisuudessa tai lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa voivat aiheuttaa suuria muutoksia tämän tunnusluvun kuvaamassa maksuvalmiudessa. Sama pätee myös seuraavassa luvussa käsiteltävään current ratioon. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

3.4.2 Current ratio

Quick ratioon verrattuna current ratiossa on tarkasteltavana oleva aika pidempi. Current ration ottaa huomioon rahoitusomaisuuden lisäksi myös vaihto-omaisuuden. Tämä perustuu siihen, että mahdollisessa likvidaatiotilanteessa yritys voi realisoida vaihto-omaisuutensa. Kuitenkin tämänkaltaisessa tilanteessa vaihto-omaisuuden realisoinnista saatavaan arvoon voi liittyä epävarmuutta. (Kallunki 2014, 125–126.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto - omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 8. Current ration kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Current ration kaavassa vaihto-omaisuuteen lisätään rahoitusomaisuus. Tämä jaetaan lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Mahdolliset laskennalliset verosaamiset vähennetään quick ration tapaan rahoitusomaisuudesta, mikäli niitä yrityksellä on. Samalla tavalla kuin aiemmin mainittu quick ratio, current ratio kuvaa yrityksen maksuvalmiutta vain tilinpäätöshetkellä ja tilikauden aikana maksuvalmius voi olla hyvinkin eri tasolla. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan yrityksen current ratio on hyvä, mikäli se saa arvon kaksi tai enemmän. Arvon ollessa yhden ja kahden välillä, voidaan tunnusluvun arvoa pitää tyydyttävänä. Tunnusluvun ollessa alle yksi, on se arvoltaan heikko. Matala

current ratio voi kuitenkin kertoa myös tehokkaasti hallitusta likviditeetistä, mikäli yhtiö on nettovelaton sekä sen kannattavuus on korkealla. (Kallunki 2014, 126; Yritystutkimus ry 2017, 75.)

3.4.3 Vieraan pääoman takaisinmaksu

Yrityksen kykyä hoitaa vieraanpääoman takaisinmaksu mitataan laskemalla se aika vuosina, jossa yritys pystyisi maksamaan pois kaikki sen korolliset velat tulorahoituksella. Tulorahoituksen tasoksi katsotaan sen hetkinen rahoitustulos ja tunnusluku lähtee oletuksesta, että tämä käytetään kokonaisuudessaan velkojen takaisin maksuun. (Alma Talent 2018d.)

$$\text{Vieraan pääoman takaisinmaksuaika (v)} = \frac{\text{Sijoitettu vieras pääoma tilikauden lopussa}}{\text{Rahoitustulos}}$$

Kuvio 9. Vieraan pääoman takaisinmaksuajan kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Tunnusluku lasketaan jakamalla tilikauden lopun yrityksen vieraan pääoman sijoitukset rahoitustuloksella. Kuten aikaisemmin mainitsin, rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen poistot sekä arvonalentumiset. Tunnusluku ilmaisee takaisinmaksuajan vuosina. (Yritystutkimus ry 2017, 65, 75.)

Tunnuslukua voidaan vertailla esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden tarjoamien lainojen keskimääräisiin laina-aikoihin. Täysin realistista kuvaa tämä tunnusluku ei kuitenkaan anna yrityksen velanhoitokyvystä. Tämä johtuu oletuksesta, että yritys käyttäisi rahoitustuloksensa kokonaisuudessaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Todellisuudessa tämä ei kuitenkaan ole yleisesti mahdollista. (Alma Talent 2018d.)

Vieraan pääoman takaisinmaksuajan Alma Talentin ohjearvojen mukaan pitää erinomaista, jos se on alle vuoden ja hyvänä jos se on yhden ja kolmen vuoden välillä. Tyydyttävä takaisinmaksuaika on puolestaan kolmesta viiteen ja välttävä viidestä kymmeneen vuotta. Yli kymmenen vuoden takaisin maksuaikaa pidetään heikkona. Tulorahoituksen vuosittaisen muutoksen vuoksi tämän tunnusluvun arvo saattaa vaihdella vuosittain. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna voidaan yrityksen velanhoitokykyä arvioida paremmin. (Alma Talent 2018d.)

3.5 Vakavaraisuus sekä pääoman rakenne

Oma ja vieras pääoma erottuvat toisistaan erityisesti niiden aiheuttamien velvoitteiden avulla. Omalle pääomalle maksetaan osinkoa käytettävissä olevasta vapaasta omasta pääomasta. Vieraalle pääomalle puolestaan on maksettava aina sopimuksen mukaista korkoa. Toisin sanoen oma pääoma on yrityksen kannalta joustavampaa suhteessa vieraaseen pääomaan. (Salmi 2012, 185.)

Toinen merkittävä ero omassa ja vieraassa pääomassa on niiden järjestys etuoikeuden mukaan. Vieras pääoma on tässä suhteessa omaa pääomaa edellä. Tästä johtuen oman pääoman riski sekä tuottovaatimus on korkeampi kuin vieraassa pääomassa. Näiden kahden erityyppisen pääoman tuottovaatimusten ero muodostaa riskipreemion. (Salmi 2012, 185–186.)

Rahoitusriskillä kuvataan todennäköisyyttä yrityksen selviytymisestä sen kaikista rahoituksellisista velvoitteista. Rahoitusriskiä arvioitaessa pyritään ennakoimaan yrityksen tuloja sekä menoja. Näistä kahdesta tulevien tulojen arviointi on vaikeampaa verrattuna menojen arvointiin. Liikeriski puolestaan kuvaa yrityksen kannattavuuden muuttumista suhdanteiden muuttuessa. Liikeriski on suurempi toimialoilla, jotka ovat syklisiä eli joissa suhdanteet vaihtuvat paljon. Liikeriski ja rahoitusriski muodostavat yhdessä liiketoiminnan kokonaisriskin. Matalan liikeriskin yritys voi käyttää suurempaa velkavipua ilman, että se kasvattaa yrityksen kokonaisriskiä siinä määrin kuin mitä se kasvaisi korkean liikeriskin yrityksellä. Korkea liikeriskinen yritys voi puolestaan vähentää yritysriskiä käyttämällä vierasta pääomaa harkitummin. (Kallunki 2014, 115; Salmi 2012, 186.)

Vierasta pääomaa voidaan käyttää kasvattamaan omalle pääomalle aiheutuvaa tuottoa. Tätä ilmiötä kutsutaan vieraan pääoman vipuvaikutukseksi. Yritys voi toisin sanoen esimerkiksi käyttää vierasta pääomaa investointiin, joka tuottaessaan ylimääräistä kassavirtaa operatiivisten kulujen sekä vieraanpääoman kustannusten kattamisen jälkeen jää voittovaroiksi. Vipuvaikutukseen käytettävän vieraan pääoman korot kuitenkin kasvattavat yrityksen liiketoiminnan riskiä. (Kallunki 2014, 114.)

Yrityksen vakavaraisuuden arvioinnilla tarkoitetaan yrityksen pääomarakenteen terveyden mittaamista. Keskeisessä asemassa siinä on taseen vieraan sekä oman pääoman välinen suhde. Pelkästään tilinpäätöksestä saatavalla aineistolla tämän mittaaminen voi kuitenkin antaa vääristyneen kuvan yrityksen todellisesta vakavaraisuudesta. Tämä voi

johtua esimerkiksi omaisuuden käyvän sekä taseeseen kirjatun arvon välillä olevasta eroista tai toisaalta yrityksen korkeasta velkaantuneisuudesta suhteessa tilinpäätösaineistoissa näkymättömiin tekijöihin, kuten osaaviin työntekijöihin sekä toimivaan tuotantoon. Vakavaraisuutta tuleekin mitata monipuolisesti eri näkökannoilta. (Salmi 2012, 186–187.)

3.5.1 Omavaraisuusaste

Laskemalla omavaraisuusaste saadaan vastaus kysymykseen, kuinka suuri osuus yrityksestä on rahoitettu omalla pääomalla (Salmi 2012, 187). Se mittaa yrityksen kykyä sietää tappiota sekä sitä, kuinka hyvin yritys voi selvitä pidemmällä aikavälillä sen sitoumuksista. Laskettaessa omavaraisuusastetta otetaan huomioon taseen loppusummaan myös sijoitusvarallisuus sekä koroton vieraspääoma. Omavaraisuusaste mittaa pääomaa staattisemmin kuin myöhemmin mainittava nettovelkaantumisaste. (Kallunki 2014, 119–120; Yritystutkimus ry 2017, 69.)

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistu taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$$

Kuvio 10. Omavaraisuusasteen kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 69.)

Jotta omavaraisuusaste voidaan laskea, tulee taseeseen ensiksi tehdä aikaisemmin mainitut oikaisut. Oikaistun taseen summasta tulee vielä vähentää saadut ennakot. Näitä voivat olla sekä lyhyt- että pitkäaikaisia. Ennakot liittyvät yleisimmin sellaiseen työhön tai projektiin, joka ei ole vielä valmistunut. Ennakot tulee vähentää, koska ne eivät yleensä sisällä takaisinmaksuvelvoitetta. Oikaistu oma pääoma jaetaan tällä taseen loppusumman ja saatujen ennakoiden erotuksella, jolloin saadaan yrityksen omavaraisuusaste selville. (Yritystutkimus ry 2017, 69.)

Omavaraisuusasteelle voidaan asettaa eri suuruisia tavoite arvoja riippuen esimerkiksi yrityksen toimialan vakaudesta sekä kilpailutilanteesta. Yritystutkimus ry määritellyt kuitenkin omavaraisuuden hyväksi sen ollessa yli 40 prosenttia. Tunnusluvun ollessa 20 ja 40 prosentin välillä, on se ohjearvoltaan tyydyttävä ja mikäli omavaraisuusaste on alle 20 prosenttia, se on heikko. (Salmi 2012, 188; Yritystutkimus ry 2017, 70.)

3.5.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Kuten aikaisemmin mainittiin, omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta staattisesti, koska sen määrittämiseen käytetään taseen tietoja tilinpäätöshetkellä. Suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan mittaa vakavaraisuutta dynaamisesti. Tämä saadaan aikaiseksi käyttämällä sekä tuloslaskelman että taseen antamaa tietoa. Suhteuttamalla yrityksen velat sen liikevaihtoon saadaan selvitettyä yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus. (Kallunki 2014, 121; Salmi 2012, 190.)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Tilikauden liikevaihto}}$$

Kuvio 11. Suhteellisen velkaantuneisuuden kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

Suhteellista velkaantuneisuutta laskettaessa oikaistun taseen veloista vähennetään saadut ennakot samoista syistä kuin aikaisemmin mainitussa omavaraisuusasteen tunnusluvussa. Oikaisemattoman taseen veloista voidaan laskea tarvittaessa myös kyseinen tunnusluku ilman, että se vaikuttaisi merkittävästi tunnusluvun luotettavuuteen. Velkojen ja ennakoiden erotus jaetaan tilikauden liikevaihdolla. Jos tilikausi on lyhyempi tai pidempi kuin 12 kuukauden pituinen, oikaistaan liikevaihto vastaamaan 12 kuukauden liikevaihtoa. Näin saadaan selville yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

Tunnuslukuna suhteellinen velkaantuneisuus on hyvin toimialasidonnainen, joten sen vertailu eri aloilla toimivien yritysten kesken ei ole mielekästä. Yritystutkimus ry on määrittänyt ohjearvon hyvä, jos tunnusluvun arvo on alle 40 prosenttia. 40 ja 80 prosentin välillä oleva suhteellinen velkaantuneisuus on tyydyttävä ja sen ollessa yli 80 prosenttia on yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus heikko. (Kallunki 2014, 121–122; Salmi 2012, 190; Yritystutkimus ry 2017, 70.)

3.5.3 Nettovelkaantumisaste

Toiselta nimeltään gearing eli nettovelkaantumisaste mittaa korollisen vieraan pääoman suhdetta omaan pääomaan. Nettovelkaantumisasteen eroavaisuus muihin vakavarai-

suuden tunnuslukuihin piilee yrityksen rahavarojen vähentämisessä korollisesta vieraasta pääomasta. Tunnusluku kuvaakin yrityksen todellista velkaantumisen määrää, koska siinä eliminoidaan velkojen lyhentämiseen tarvittaessa käytettävissä olevien varojen arvo yrityksen veloista. (Kallunki 2014, 118.)

Gearingin avulla saadaan selville se velan suhde omaan pääomaan, josta yritys ei pysty suoriutumaan välittömästi omilla varoillaan. Korkea velkaantuneisuus muodostaa täysin eritasoisen rahoitusriksin, jos yrityksellä on paljon likvidejä varoja verrattuna yritykseen, jolla niitä on huomattavasti vähemmän. Korollisesta nettovelkaisuudesta voidaankin puhua myös yrityksen todellisena rahoitusriskinä. (Salmi 2012, 189.)

$$\text{Nettovelkaantumisaste} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahavarat}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Kuvio 12. Nettovelkaantumisasteen kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 71.)

Korolliseen vieraaseen pääomaan luetaan laskettaessa nettovelkaantumisastetta yrityksen kaikki korolliset lyhytaikaiset velat, pitkäaikainen vieraspääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä muut yrityksen sisäiset korolliset velat. Kuten aikaisemmin mainittiin, tästä korollisesta vieraasta pääomasta vähennetään yrityksen rahavarat, johon kuuluvat esimerkiksi yrityksen kassavarat sekä erilaiset rahoitusarvopaperit. Tämä erotus jaetaan oikaistun taseen omalla pääomalla. (Yritystutkimus ry 2017, 71.)

Nettovelkaantumisaste voidaan vaihtoehtoisesti laskea ilman suhteutusta omaan pääomaan, jolloin saadaan niin sanottu absoluuttinen luku. Tämän lisäksi tunnusluku voidaan laskea myös kahden tilikauden keskiarvoista. Yritystutkimus ry:n ohjearvo hyvälle nettovelkaantumisasteelle on alle 1. Tunnusluku on heikko, mikäli se painuu negatiiviseksi miinuksella olevan oma pääoman takia. Negatiivinen tunnusluku kertoo puolestaan nettovelattomuudesta, mikäli oma pääoma ei ole miinuksella. (Kallunki 2014, 118–119; Yritystutkimus ry 2017, 71.)

Salmi on kirjassaan tuonut esiin nettovelkaantumisasteelle tarkemmat ohjearvot, jossa nettovelkaantumisaste on muutettu prosenttiluvuiksi. Niiden mukaan yli sadan prosentin nettovelkaantumisaste on heikko. Arvo on tyydyttävä, mikäli se on 51 ja 100 prosentin

välillä ja hyvä jos se on yhtä suuri tai pienempi kuin 50 prosenttia. Negatiivista nettovelkaisuutta ei näissä ohjearvoissa huomioida. (Salmi 2012, 189.)

3.6 Muut tunnusluvut

Aikaisemmissa luvuissa mainittujen kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta sekä pääoman rakennetta kuvaavien tunnuslukujen lisäksi on tutkimuksen kannalta tarpeellista tarkastella yrityksiä myös tämän jaottelun ulkopuolella olevilla tunnusluvuilla. Seuraavaksi käsiteltävät tunnusluvut kuvastavat sitä kuinka tarkasteltava asia sitoutuu yrityksen liiketoimintaan (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 178).

3.6.1 Käyttöpääoma

Kun halutaan selvittää, kuinka suuri pääoma tarvitaan yrityksen jatkuvaan liiketoimintaan, on selvitettävä sen käyttöpääoma. Tätä pääomaa voidaan kutsua myös yrityksen pysyväluonteiseksi rahoitustarpeeksi. Tämä pääoma muodostuu sekä lyhytaikaisesta että pitkäaikaisesta vieraasta ja omasta pääomasta. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 178; Yritystutkimus ry 2017, 71.)

Käyttöpääoman informatiivisuus heikkenee, jos se lasketaan vain tilinpäätöstiedoista. Käyttöpääoman määrä vaihtelee tilikauden aikana. Tämä on mahdollista, koska tunnuslukuun vaikuttavat komponentit, kuten esimerkiksi myyntisaamisten sekä ostovelkojen määrä voi kasvaa tai laskea merkittävästi tilikauden aikana. (Yritystutkimus ry 2017, 71.)

$$\begin{aligned}
 &+ \textit{Vaihto-omaisuus} \\
 &+ \textit{Myyntisaamiset} \\
 &+ \textit{Sisäiset myyntisaamiset} \\
 &+ \textit{Osatuloutuksen saamiset} \\
 &- \textit{Ostovelat} \\
 &- \textit{Sisäiset ostovelat} \\
 &- \textit{Saadut ennakot} \\
 \hline
 &= \textit{Käyttöpääoma}
 \end{aligned}$$

Kuvio 13. Käyttöpääoman kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 72.)

Käyttöpääomaa laskettaessa summataan vaihto-omaisuus sekä lyhytaikaiset saamiset, kuten myyntisaamiset sekä osatuloutuksen saamiset. Summasta vähennetään lyhytaikaiset velat kuten esimerkiksi ostovelat sekä saadut ennakot. Näin saadaan selville yrityksen käyttöpääoma. Lähtökohtana voidaan pitää, että pienempi käyttöpääoma on parempi kuin isompi. Varsinaisia ohjearvoja ei tälle tunnusluvulle ole. (Alma Talent 2018a; Yritystutkimus ry 72, 2017.)

Laskettua käyttöpääomaa voidaan sen jälkeen hyödyntää käyttöpääomaprocentin selvittämiseen. Tätä tunnuslukua käytetään muun muassa, jos halutaan ennustaa liiketoiminnan laajentumisesta aiheutuvaa rahoitustarvetta. Käyttöpääomaa ei ole kannattavaa vertailla eri toimialalla toimivien yritysten kesken. (Alma Talent 2018a; Yritystutkimus ry 2017, 72.)

$$\text{Käyttöpääomaprocentti} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 14. Käyttöpääomaprocentin kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 72.)

Kaikessa yksinkertaisuudessaan käyttöpääomaprocentti lasketaan jakamalla käyttöpääoma liikevaihdolla. Aikaisemmin mainittua rahoitustarpeen muuttumista voidaan tämän tunnusluvun avulla selvittää vaihtamalla tilinpäätöksen liikevaihto ennustettuun liikevaihtoon. Kuten käyttöpääomalle, ei myöskään käyttöpääomaprocentille ole varsinaisia ohjearvoja. (Alma Talent 2018a; Yritystutkimus ry 2017, 72.)

3.6.2 Myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoaika

Käyttöpääomaa voidaan tarkastella syvällisemmin edellisessä luvussa mainittujen tunnuslukujen lisäksi selvittämällä muun muassa yrityksen myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoaikoja. Ostovelkojen kiertoaika kertoo sen ajan, jossa yritys on keskimääräisesti maksanut ostovelkansa. Samalla periaatteella myyntisaamisten kiertoaika ilmaisee sen ajan, jossa yritys keskimäärin saa myyntisaamisensa kassaan. (Yritystutkimus ry 2017, 72–73.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (pv)} = \frac{365 * (\text{Myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 15. Myyntisaamisten kiertoaika päivinä kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 72.)

Myyntisaamisten kiertoaika lasketaan ensiksi kertomalla 365 päivällä yrityksen eri myyntisaamisten summa. Tämä tulo jaetaan yrityksen 12 kuukauden liikevaihdolla. Näin saadaan päivinä yrityksen myyntisaamisten keskimääräinen kiertoaika. Nopeampi kiertoaika on yritykselle edullisempi, koska silloin pääomaa sitoutuu vähemmän ja yritys saa rahat käyttöönsä nopeammin. (Kallunki 2014, 129; Yritystutkimus ry 2017, 72.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (pv)} = \frac{365 * (\text{Ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}}$$

Kuvio 16. Ostovelkojen kiertoaika päivinä kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 73.)

Ostovelkojen kiertoajassa ostovelat kerrotaan 365:llä. Näiden muodostama tulo jaetaan sitten 12 kuukauden ostojen sekä ulkopuolisten palveluiden summalla, jolloin saadaan selville ostovelkojen kiertoaika. Toisin kuin myyntisaamisten kiertoajassa, jossa nopeampi on parempi, ei ostovelkojen kiertoajalle voida asettaa yhtä selvää ohjearvoa. Tätä arvoa voidaan kuitenkin vertailla esimerkiksi toimialalla yleisesti käytettäviin maksuaikoihin. Jos yrityksen keskimääräinen maksuaika on pidempi kuin yleisesti käytetty maksuaika, voi se kertoa heikentyneestä maksukyvyystä, toisin sanoen yritys ei kykene maksamaan laskuja ajallaan. Ostovelkojen maksuajan olisi kuitenkin olla hieman pidempi kuin myyntisaamisten. Tämä mahdollistaa asiakkaiden luototuksen sekä juoksevien menojen rahoittamisen toimittajan myöntämällä luotolla. (Alma Talent 2018b; Yritystutkimus ry 2017, 73.)

3.6.3 Liikevaihdon muutos

Yrityksen toiminnan kehittymistä voidaan tavallisimmin kuvata liikevaihdon muutoksella. Samalla tunnusluvulla voidaan arvioida myös menestymistä myynnin kannalta. Myynnin

kehitys on merkittävä osatekijä tämän tunnusluvun muodostumisessa. Liikevaihdon kehittymiseen voi vaikuttaa myös yrityksen tekemät liiketoiminnan myynnit sekä ostot. (Alma Talent 2018e; Yritystutkimus ry 2017, 78.)

$$\text{Liikevaihdon muutos prosentteina} = \frac{\text{Liikevaihdon muutos (12 kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella (12 kk)}} * 100$$

Kuvio 17. Liikevaihdon muutos prosentteina kaava. (Yritystutkimus ry 2017, 78.)

Laskettaessa liikevaihdon muutosta prosentteina, on ensiksi selvitettävä, kuinka paljon liikevaihto on muuttunut. Tämä saadaan selville vähentämällä tilinpäätöksen liikevaihdosta edellisen tilinpäätöksen liikevaihto. Tämä erotus jaetaan edellisen tilikauden liikevaihdon ja kerrotaan sadalla. Muutos voi olla sekä positiivista että negatiivista. (Yritystutkimus ry 2017, 78.)

Liikevaihdon muutokselle ei voida asettaa varsinaisia ohjearvoja. Arvoa tarkasteltaessa on hyvä ottaa huomioon toimialan kehitys sekä inflaatio. Inflaation ylittävä kasvu kertoo, siitä että yritys on saanut aikaan todellista kasvua. (Alma Talent 2018e.)

Taulukko 1. Kuluttajahintaindeksin keskimääräinen vuosimuutos. (Tilastokeskus 2018.)

2017	2016	2015	2014	2013
0,7 %	0,4 %	-0,2 %	1,0	1,5

Erityisesti rakennusliikkeillä liikevaihdon kehitys voi vaihdella poikkeuksellisen voimakkaasti tilikausien välillä. Tämä johtuu liikevaihdon koostumisesta kertaluontoisista suorituksista. Tämä kuitenkin vain, jos yritys ei käytä osatuloutusta projektin edetessä. (Alma Talent 2018e.)

4 Case-yritysten tilinpäätösanalyysit

4.1 Analyysin lähtökohdat sekä toteutus

Tilinpäätös analyysi on muodostettu käsiteltävien yritysten vuosien 2013 – 2017 tilinpäätöksistä. Tilinpäätöksen on hankittu Patentti ja rekisterihallituksen Virre-palvelusta. Toimiala vertailussa käytettävä aineisto on Toimiala Onlinesta saatuja Finnveran tilinpäätöstilastoja. Vertailtavana toimialana on käytetty toimialaa 41200 Asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen.

Analyysi toteutetaan vaiheittain. Ensiksi valitaan käytettävät tunnusluvut, jonka jälkeen määritellään käytettävät vertailukohteet. Tämän jälkeen esitetään yritysten tilinpäätösaineisto sekä niihin tehdyt oikaisut. Oikaistuista aineistosta lasketaan yrityskohtaiset tunnusluvut, joita analysoidaan niiden vuosittaisen muutoksen perusteella sekä, kuinka yritykset eroavat tunnuslukujen perusteella toisistaan sekä toimialan mediaani luvuista. Tunnuslukuja käsitellään aikaisemmin työssä mainittujen jaotteluiden mukaan. Tämän jälkeen koko tilinpäätösanalyysistä tehdään yhteenveto.

4.1.1 Käytettävät tunnusluvut

Tutkimuksessa käytettävät tunnusluvut on esitetty luvussa kolme. Käytettävät tunnusluvut mittaavat yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta, pääoman rakennetta sekä muita asioita, jotka on tarkemmin selitetty tunnuslukukohtaisesti. Käytettävät tunnusluvut ovat:

1. Kannattavuus
 - a. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti
 - b. Oman pääoman tuotto prosentti
 - c. Liiketulos prosentti
 - d. Käyttökate prosentti
 - e. Nettotulos prosentti
 - f. Rahoitustulos prosentti
2. Maksuvalmius
 - a. Quick ratio
 - b. Current ratio

- c. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika
- 3. Vakavaraisuus sekä pääomanrakenne
 - a. Omavaraisuusaste
 - b. Suhteellinen velkaantuneisuus
 - c. Nettovelkaantumisaste (gearing)
- 4. Muut tunnusluvut
 - a. Käyttöpääoma ja käyttöpääomaprocentti
 - b. Myyntisaamisten kiertoaika
 - c. Ostovelkojen kiertoaika
 - d. Liikevaihdon muutos

Kaikki tunnusluvut, paitsi sijoitetun pääoman sekä oman pääoman tuotto prosentti ja liikevaihdon muutos, on laskettu jokaiselta käsiteltävältä tilikaudelta.

4.1.2 Vertailun kohteet

Tutkimuksessa laskettuja tilikauden tunnuslukuja vertaillaan ensiksi luvussa kolme esitettyihin tunnuslukukohtaisiin ohjearvoihin. Tällä vertailulla saadaan kuva siitä tasosta, jolla tunnusluvun mittaama asia on tilinpäätös hetkellä. Tämän jälkeen tunnuslukua vertaillaan yrityksen aikaisempien tilikausien tiedoista laskettuihin tunnuslukuihin, jolloin saadaan kuva tunnusluvun kuvaaman osa-alueen kehityksestä.

Yrityskohtaisten tunnusluvun muutoksen analysoinnin jälkeen vertaillaan tätä muutosta kahden analysoitavan yrityksen kesken. Näin saadaan kuva siitä, onko toinen yrityksistä kehittynyt toista yritystä paremmin ja onko molempien yritysten tunnuslukujen kehittymisen osalta havaittavissa vuosittaisia trendejä.

Lopuksi vertaillaan molempien yritysten tunnuslukujen tasoa sekä muutosta toimialan mediaani lukuihin niiden tunnuslukujen osalta, joista tämä tieto on saatavissa. Näin saadaan kuva siitä, ovatko tunnuslukujen mittaamat osa-alueet korkeammalla kuin toimialan keskitaso sekä ovatko osa-alueet muuttuneet analysoitavissa yrityksissä samassa suhteessa, kuin toimialan keskitaso.

4.2 Rakennustoimisto HT-talot Oy

Yleissilmäyksen perusteella Rakennustoimisto HT-talot Oy:n liikevaihto vaihtelee merkittävästi tarkasteltavien vuosien välillä. Matalimmillaan se on tarkasteltavalla jaksolla tilikaudella 2013–2014, jolloin se on noin 1,58 miljoonaa euroa kun taas tilikaudella 2015–2016 se on jopa 12,39 miljoonaa euroa. Yrityksen toiminta vaikuttaa olevan tuotavaa, sillä yritys yltää jokaisena tarkasteltavana tilikautena positiivisen tulokseen. Samoin kuin liikevaihto, myös tilikauden voitto vaihtelee merkittävästi vuosittain 330 382,59 eurosta aina 2 551 074,73 euroon.

Taseessa vaihtuvia vastaavia on merkittävästi enemmän kuin pysyviä vastaavia. Vaihtuvat vastaavissa selkeästi isoin erä on myyntisaamiset paitsi 31.3.2014 taseessa, jossa myyntisaamisia ei ole. Vastattavaa puolella näkyy omaa pääomaa suurempi vieras pääoma, poikkeuksena 31.3.2015 tase. Vieraspääoma muodostuu pääosin lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta. Yritys on maksanut tarkastelujakson aikana merkittäviä osinkoja omistajilleen, joka on pienentänyt omaa pääomaa.

Taulukko 2. Oikaistu tuloslaskelma Rakennustoimisto HT-talot Oy 1.5.2013 – 31.1.2018.

	1.5.2017- 31.1.2018	1.4.2016- 30.4.2017	1.4.2015- 31.3.2016	1.4.2014- 31.3.2015	1.4.2013- 31.3.2014
LIKEVAIHTO	10 152 655	7 691 743	12 387 199	8 917 744	1 582 209
Liiketoiminnan muut tuotot	0	2 640	95 136	134 215	128 004
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	10 152 655	7 694 382	12 482 335	9 051 959	1 710 214
Aine- ja tarvikekäyttö	7 732 114	3 613 904	9 727 824	6 204 377	998 546
Ulkopuoliset palvelut	1 035 699	1 343 935	69 624	973	0
Henkilöstökulut	105 283	24 139	51 893	75 943	23 220
Liiketoiminnan muut kulut	232 232	261 771	497 930	361 394	220 195
Valmisteveraston lisäys/vähennys	25 429	1 378 384	1 105 505	0	0
KÄYTTÖKATE	1 021 899	1 072 248	3 240 568	2 409 271	468 253
Suunnitelman mukaiset poistot	33 611	13 214	17 619	20 927	27 129
LIIKETULOS	988 288	1 059 034	3 222 949	2 388 344	441 125
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	1 146	15	1 749	333
Korkokulut ja muut rahoituskulut	63 149	32 040	127 322	113 072	25 749
Välittömät verot	192 436	233 515	646 954	398 878	85 326
NETTOTULOS	732 703	794 625	2 448 688	1 878 143	330 383
KOKONAISTULOS	732 703	794 625	2 448 688	1 878 143	330 383
Verotusperusteisten varausten lisäys/vähennys	35 000	100 000	102 387	-277 387	0
TILIKAUDEN TULOS	767 703	894 625	2 551 075	1 600 756	330 383

Tuloslaskelmaan on oikaistu laskemalla tilikauden ostot ja varaston muutos yhteen, josta on saatu tilikauden aine- ja tarvikekäyttö. Tuloslaskelman tiedot on sitten siirretty Yritystutkimus Ry:n ohjeiden mukaiseen oikaistun tuloslaskeman kaavaan. Tilikauden normaalia lyhyempää tai pidempää pituutta ei ole oikaistu tilikausille 1.5.2017–31.1.2018 tai 1.4.2016–30.4.2017, vaan ne oikaistaan vasta laskettaessa tunnuslukuja.

Taulukko 3. Oikaistu tase Rakennustoimisto HT-talot Oy 31.3.2014 – 31.3.2018.

Rakennustoimisto HT-talot Oy

OIKAISTU TASE	31.1.2018	30.4.2017	31.3.2016	31.3.2015	31.3.2014
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Koneet ja kalusto	100 832	39 643	52 857	62 780	81 386
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100 832	39 643	52 857	62 780	81 386
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	5 000	304 600	25 000
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0	0	5 000	304 600	25 000
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	100 832	39 643	57 857	367 380	106 386
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Keskeneräiset tuotteet	927 418	1 076 034	485 439	754 775	292 529
Muu vaihto-omaisuus	0	25 429	1 403 813	298 308	279 600
Vaihto-omaisuus yhteensä	927 418	1 101 463	1 889 252	1 053 083	572 129
Myyntisaamiset	1 261 246	1 230 878	2 987 957	870 739	0
Muut saamiset	710 978	447 702	1 880 234	12 478	22 742
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 972 224	1 678 580	4 868 191	883 216	22 742
Rahat ja rahoitusarvopaperit	127 324	550 373	360 659	738 354	761 599
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 026 967	3 330 416	7 118 103	2 674 654	1 356 470
Vastaavaa yhteensä	3 127 799	3 370 058	7 175 960	3 042 034	1 462 856
	31.1.2018	30.4.2017	31.3.2016	31.3.2015	31.3.2014
OMA PÄÄOMA					
Osake- tai muut peruspääoma	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Kertyneet voittovarot	43 380	48 755	1 568 116	297 360	469 451
Osingonjako	0	0	-1 560 000	-330 000	-450 000
Tilikauden tulos	767 703	894 625	2 551 075	1 600 756	330 383
Taseen oma pääoma yhteensä	831 083	963 380	2 579 190	1 588 116	369 833
Verotusperusteiset varaukset	40 000	75 000	175 000	277 387	0
Poistoero ja varaukset yhteensä	40 000	75 000	175 000	277 387	0
Oman pääoman oikaisut	0	0	0	0	0
Oikaistu oma pääoma yhteensä	871 083	1 038 380	2 754 190	1 865 503	369 833
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	0	0	0	0	202 400
Muut pitkäaikaiset velat	24 800	0	0	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	24 800	0	0	0	202 400
Korolliset lyhytaikaiset velat	344 700	800 000	460 000	650 000	58 200
Saadut ennakot	0	0	50 000	0	771 811
Ostovelat	354 811	846 067	1 729 853	166 754	23 132
Sisäiset ostovelat	0	400 000	0	0	0
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	1 532 406	285 612	2 181 916	359 777	37 480
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2 231 916	2 331 678	4 421 769	1 176 531	890 622
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	2 256 716	2 331 678	4 421 769	1 176 531	1 093 022
Vastattavaa yhteensä	3 127 799	3 370 058	7 175 960	3 042 034	1 462 856

Yllä esitettyssä oikaistussa taseessa on käytetty Yritystutkimus ry:n ohjeiden mukaista oikaistun taseen kaavaa. Taseen erä Muut saamiset on laskettu summaamalla oikaisemattoman taseen erät Laina saamiset, Muut saamiset sekä Siirtosaamiset. Oikaistussa omassa pääomassa oikaisemattomaan omaan pääomaan on lisätty taseen erä Poistoero ja varaukset yhteensä, joka koostuu verotusperusteisista varauksista. Lyhytaikaisen vieraan pääoman erä Muut korottomat lyhytaikaiset velat on saatu laskemalla yhteen oikaisemattoman taseen erät Muut velat sekä Siirtovelat.

Rakennusliike HT-talot Oy:n taseen omaan pääomaan on vähennetty 31.5.2015 taseessa sekä lisätty 30.4.2017 taseessa aikaisempien tilikausien verojen oikaisuja. Näiden oikaisujen takia tilikausien taseen erä Kertyneet voittovarot eivät täsmää edeltävän tilikauden voittoon. Samoin osingonjakoa ei ole merkitty taseeseen kahdelle viimeiselle vuodelle, vaikka niitä on jaettu.

4.3 Rakennusliike Markku Haataja Oy

Nopean katsauksen perusteella Rakennusliike Markku Haataja Oy:n toimintaa voi pitää kannattavana ja tasaisesti kasvavana. Tarkasteltavan aikajakson aikana yritys on onnistunut kasvattamaan liikevaihtoa vuoden 2013 noin 5,2 miljoonasta eurosta yli 8,5 miljoonaan euroon vuonna 2017. Yrityksen tulos on aikajaksolla ollut parhaimmillaan hieman yli miljoona euroa vuonna 2016. Jokaisella tarkasteltavana olevana vuotena yritys on onnistunut tekemään voittoa.

Taseessa vastaavaa puolella vaihtuvat vastaavat muodostavat suuremman osan. Vaihto-omaisuudessa selkeästi isoin erä on Muu vaihto-omaisuus. Vastattavaa puolella taseessa jako omaan ja vieraaseen pääomaan näyttää yleissilmäyksen perusteella olevan karkeasti sanottuna noin puolet ja puolet. Oman pääoman erästä Kertyneet voittovarot on tarkastelujakson aikana maksettu omistajille osinkoja. Tätä ei kuitenkaan ole merkitty taseeseen negatiivisena eränä.

Taulukko 4. Oikaistu tuloslaskelma Rakennusliike Markku Haataja Oy 1.1.2013 – 31.12.2017.

	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2015	1.1.- 31.12.2014	1.1.- 31.12.2013
LIKEVAIHTO	8 770 115	6 818 139	6 747 486	6 832 375	5 243 578
Liiketoiminnan muut tuotot	115 491	15 480	16 378	14 280	20 989
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	8 885 606	6 833 619	6 763 864	6 846 655	5 264 567
Aine- ja tarvikekäyttö	3 537 592	2 090 243	3 268 867	3 366 441	2 011 060
Ulkopuoliset palvelut	2 691 401	1 796 927	1 404 270	1 644 857	1 625 240
Henkilöstökulut	870 136	887 714	845 281	787 028	825 074
Liiketoiminnan muut kulut	646 503	620 486	648 873	621 627	499 036
KÄYTTÖKATE	1 139 974	1 438 249	596 574	426 701	304 158
Suunnitelman mukaiset poistot	53 950	62 779	42 301	26 332	29 033
LIKETULOS	1 086 023	1 375 471	554 273	400 369	275 124
Muut korko- ja rahoitustuotot	31 386	3 260	118	0	11
Korkokulut ja muut rahoituskulut	22 203	65 197	173 798	141 041	92 222
Välittömät verot	248 392	296 021	66 897	54 878	72 913
NETTOTULOS	846 814	1 017 513	313 696	204 450	110 000
KOKONAISTULOS	846 814	1 017 513	313 696	204 450	110 000
TILIKAUDEN TULOS	846 814	1 017 513	313 696	204 450	110 000

Yllä nähtävässä oikaistussa tuloslaskelmassa on käytetty pohjana Yritystutkimus Ry:n ohjeiden mukaista oikaistun tuloslaskelman kaavaa. Muilta osin tuloslaskelmaa on oikaistu laskemalla tilikauden ostot sekä varaston muutos yhteen, josta on saatu tilikauden aina- ja tarvikekäyttö. Muita oikaisuja ei tuloslaskelmaan ole tehty.

Taulukko 5. Oikaistu tase Rakennusliike Markku Haataja Oy 31.12.2013 – 31.12.2017.

Rakennusliike Markku Haataja Oy

OIKAISTU TASE	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Rakennukset ja rakennelmat	1 839	2 299	874	1 093	1 366
Koneet ja kalusto	160 472	186 611	126 248	80 377	86 076
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	162 311	188 911	127 122	81 469	87 442
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	162 311	188 911	127 122	81 469	87 442
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Aineet ja tarvikkeet	0	126 431	0	0	0
Valmiit tuotteet	308 183	304 893	305 583	305 583	304 263
Muu vaihto-omaisuus	961 206	1 208 706	455 305	1 174 939	1 837 052
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 269 389	1 640 030	760 888	1 480 522	2 141 315
Myyntisaamiset	4 620	27 409	5 600	8 418	6 296
Muut saamiset	1 176 863	248 034	271 933	350 839	118 763
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 181 484	275 443	277 533	359 257	125 060
Rahat ja rahoitusarvopaperit	1 144 578	1 126 970	961 857	105 155	174 486
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 595 451	3 042 442	2 000 278	1 944 934	2 440 861
Vastaavaa yhteensä	3 757 762	3 231 353	2 127 400	2 026 404	2 528 303
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
OMA PÄÄOMA					
Osake- tai muut peruspääoma	2 523	2 523	2 523	2 523	2 523
Muut rahastot	3	3	3	3	3
Kertyneet voittovarot	1 687 904	871 741	634 065	484 965	417 355
Tilikauden tulos	846 814	1 017 513	313 696	204 450	110 000
Taseen oma pääoma yhteensä	2 537 244	1 891 780	950 287	691 941	529 881
Oikaistu oma pääoma yhteensä	2 537 244	1 891 780	950 287	691 941	529 881
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	405 929	420 965	303 711	705 711	1 155 211
Muut pitkäaikaiset velat					
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	405 929	420 965	303 711	705 711	1 155 211
Korolliset lyhytaikaiset velat	10 215	11 144	11 144	2 604	0
Saadut ennakot	4 836	1 480	476 952	169 572	214 195
Ostovelat	226 466	201 821	112 459	140 096	99 444
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	573 071	704 163	272 847	316 480	529 572
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	814 589	918 608	873 403	628 752	843 211
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	1 220 518	1 339 574	1 177 113	1 334 463	1 998 422
Vastattavaa yhteensä	3 757 762	3 231 353	2 127 400	2 026 404	2 528 303

Yllä olevassa oikaistussa taseessa vaihto-omaisuuden erä Muut saamiset on muodostettu laskemalla yhteen oikaisemattoman taseen erät Lainasaamiset, Muut saamiset,

Maksamattomat osakkeet/osuudet sekä Siirtosaamiset. Vieraan pääoma erä Muut korottomat lyhytaikaiset velat on oikaistussa taseessa muodostettu laskemalla yhteen oikaistemattoman taseen lyhytaikaisen vieraan pääoman erät Muut velat sekä Siirtovelat. Nämä taseen erät on oletettu olevan korottomia. Oikaistussa taseessa on käytetty pohjana Yritystutkimus Ry:n oikaistun taseen kaavaa.

4.4 Tunnuslukuanalyysi

4.4.1 Kannattavuus

Kuten aikaisemmin mainitsin, yrityksen tulosta kuvataan kannattavuudella. Seuraavaksi tarkastelemme tutkittavien yritysten kannattavuutta vuosina 2013–2017. Kannattavuutta arvioinnissa käytetään tulosprosentteja sekä pääoman tuotto prosentteja.

Taulukko 6. Tulosprosentit.

	2017	2016	2015	2014	2013
Liiketulosprosentti					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	9,7 %	13,8 %	25,8 %	26,4 %	25,8 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	12,2 %	20,1 %	8,2 %	5,8 %	5,2 %
Toimialan mediaani	3,9 %	3,7 %	3,5 %	3,6 %	2,7 %
Käyttökateprosentti					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	10,1 %	13,9 %	26,0 %	26,6 %	27,4 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	12,8 %	21,0 %	8,8 %	6,2 %	5,8 %
Toimialan mediaani	5,3 %	5,8 %	5,3 %	5,6 %	5,0 %
Nettotulosprosentti					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	7,2 %	10,3 %	19,6 %	20,7 %	19,3 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	9,5 %	14,9 %	4,6 %	3,0 %	2,1 %
Toimialan mediaani	2,6 %	2,7 %	1,9 %	2,2 %	1,4 %
Rahoitustulosprosentti					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	7,5 %	10,5 %	19,8 %	21,0 %	20,9 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	10,1 %	15,8 %	5,3 %	3,4 %	2,6 %
Toimialan mediaani	4,3 %	4,5 %	4,1 %	4,4 %	3,6 %

Kuten aikaisemmin mainitsin, yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana, jos sen tuotto prosentit ovat positiivisia. Kuten huomaamme, molempien yritysten kaikki kateluvut ovat positiivisia tarkastelujaksolla.

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n osalta kaikki tulosprosentit on laskeneet. Yrityksen kulut eivät ole kasvaneet samassa suhteessa kuin liiketoiminnan tuotot. Toisin sanoen kulut

ovat kasvaneet enemmän kuin liiketoiminnan tuotto. HT-talojen kulu materiaalit ja palvelut on kasvanut hieman alle miljoonasta vähän alle yhdeksään miljoonaan euroon ja henkilöstö kulut noin 23 000 eurosta vähän yli 105 000 euroon. Samaan aikaan liiketoiminnan tuotto on kasvanut noin 1,7 miljoonasta eurosta noin 10,1 miljoonaan euroon.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n kateluvut on kasvanut tarkastelujakson aikana. Yritys on onnistunut parantamaan kannattavuuttaan pitämällä kulut samalla tasolla ja kasvattamalla liiketoiminnan tuottoja. Pelkästään käyttökate on yrityksellä kasvanut noin 300 000 eurosta aina noin 1,1 miljoonaan.

Kateluvuille nettotulosprosentti sekä rahoitustulosprosentti ei ole määritelty yleispäteviä ohjearvoja, joten vertailu on järkevää vain toimialan sisällä (Yritystutkimus ry 2017, 65). Rakennusalan mediaanilukuihin verrattuna Rakennustoimisto HT-talot Oy oli tarkastelujakson alussa huomattavasti alan keskitasoa kannattavampi, mutta jakson edetessä kannattavuus painui lähemmäs alan keskitasoa kaikilla tuottoprosentteilla mitattaessa. Rakennusliike Markku Haataja Oy:n suunta oli taas tarkastelujaksolla päinvastainen. Yritys aloitti hyvin läheltä toimialan keskitasoa ja jakson lopussa oli selkeästi yli tämän tason. Rahoitustulosprosentin osalta yritys oli jopa hieman huonompi kannattavuudeltaan kuin toimialan keskitaso.

Taulukko 7. Pääoman tuotto prosentit.

	2017	2016	2015	2014	2013
Sijoitetun pääoman tuotto-%					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	85,6 %	38,7 %	112,5 %	151,9 %	-
Rakennusliike Markku Haataja Oy	42,3 %	76,8 %	41,6 %	26,0 %	-
Toimialan mediaani	29,6 %	27,1 %	15,1 %	20,3 %	13,5 %
Oman pääoman tuotto-%					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	102,3 %	38,7 %	106,0 %	168,0 %	-
Rakennusliike Markku Haataja Oy	38,2 %	71,6 %	38,2 %	33,5 %	-
Toimialan mediaani	22,7 %	21,9 %	19,9 %	17,1 %	15,2 %

Kuten aikaisemmin mainittiin, sijoitetun sekä oman pääoman tuotto prosentteilla mitataan yrityksen tuottoa pääomalle. Yritys on kannattava, jos se pystyy tuottamaan voittoa siihen sijoitetulle pääomalle. Tarkasteltavien yritysten pääoman tuotto prosentit ovat melko korkeita. Tunnusluvut on laskettu vain neljältä tilikaudelta, koska tilikauden 2012 tiedot puutuivat materiaaleista.

Rakennustoimisto HT-talot Oy:llä, sijoitetun sekä oman pääoman tuotto prosentit ovat erittäin korkeita. Syy korkeisiin lukuihin löytyy korkeasta nettotuloksesta suhteessa omaan sekä sijoitettuun pääomaan. Kyseisellä yrityksellä oma pääoma koostuu lähinnä tilikauden voitosta sekä edellisten tilikausien voitoista. Molemmat tunnusluvut ovat Alma Talentin tunnuslukuoppaan ohjearvojen mukaan tasolla erinomainen. Yrityksen oma pääoma on vähentynyt merkittävästi tarkastelujakson aikana, joka on johtunut isoista osingoista. Tämä on kasvattanut pääoman tuotto prosentteja. Vuoden 2017 sekä vuoden 2016 lukuja on HT-talojen kohdalla korjattu poikkeuksellisen lyhyen ja poikkeuksellisen pitkän tilikauden takia. Vuonna 2017 tilikausi oli yhdeksän kuukauden ja vuonna 2016 13 kuukauden pituinen. Kaavan jaettava on ensiksi jaettu tilikauden kuukausilla ja sen jälkeen kerrottu normaalilla tilikauden pituudella, eli 12 kuukaudella.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n osalta tuotto prosentit ovat maltillisempia kuin toisen vertailtavan yrityksen. Kuitenkin myös tämän yrityksen sijoitetun sekä oman pääoman tuotto prosentit ovat erinomaisia Alma Talentin tunnuslukuoppaan ohjearvojen mukaan. Molempien tuotto prosenttien osalta taso on Rakennusliike Markku Haataja Oy:lla pysynyt suurin piirtein samalla tasolla vuotta 2016 lukuun ottamatta, jolloin sekä oman pääoman että sijoitetun pääoman tuotto prosentit olivat poikkeuksellisen korkeat.

Molemmat yritykset ovat toimialan mediaaniluvuilla verrattuina keskimääräistä kannattavampia yrityksiä myös tuotto prosenttien osalta. Rakennusliike Markku Haataja Oy:n on lähempänä toimialan mediaania, kun taas Rakennustoimisto HT-talot Oy on selkeästi toimialan keskitasoa parempi. Toimialan kannattavuus on yleisesti ottaen ollut nousussa tarkasteltavana jaksona tuotto prosenttien suhteen.

4.4.2 Maksuvalmius

Kuten aikaisemmin selvisi, maksuvalmiudella mitataan yrityksen mahdollisuuksia suorittaa sen maksuista ajallaan. Tämä saadaan selville tunnuslukujen Quick ratio, Current ratio sekä vieraan pääoman takaisinmaksuajan avulla.

Taulukko 8. Quick ratio.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	0,94	0,96	1,20	1,38	6,60
Rakennusliike Markku Haataja Oy	2,87	1,53	3,13	1,01	0,48
Toimialan mediaani	0,90	1,00	1,00	1,00	0,90

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n quick ratio vaihtelee tarkastelujaksolla välillä 0,94 – 6,60. Trendi on selkeästi laskussa päin. Syy laskevaan quick ratioon löytyy, kun tarkastellaan vuoden 2013 tasetta, jolloin HT-taloilla oli poikkeuksellisen suuri Saadut ennakot erä taseessa. Tämä pienentää kaavaan jakajaa, jolloin quick ration arvo nousee. Yritystutkimus Ry:n ohjearvojen mukaan yrityksen quick ratio on hyvän ja tyydyttävän raja- mailla, sillä arvoltaan yli yhden quick ratio on hyvä. Viimeisen kahden vuoden aikana yrityksellä ei olisi ollut mahdollisuutta selvitä maksuistaan ainoastaan rahoitusomaisuudella.

Vuonna 2013 Rakennusliike Markku Haataja Oy:n quick ratio oli heikko. Tunnusluku oli tuolloin arvoltaan 0,48. Kasvanut rahoitusomaisuus on kuitenkin tarkastelujakson aikana nostanut tunnusluvun hyvälle tasolle käyden vuonna 2015. Yrityksellä on tarkastelujakson lopussa merkittävästi isompi kassa kuin sen alussa. Kassa on kasvanut noin 174 000 eurosta hieman yli 1,1 miljoonaan euroon.

Toimialan mediaaniin verrattuna Rakennusliike Markku Haataja Oy:n on tarkastelujakson loppupuolella parempi quick ratio. Rakennustoimisto HT-talot Oy:llä tunnusluku on vuotta 2013 lukuun ottamatta hyvin lähellä toimialan keskitasoa. Yleisesti rakennusalan quick ratio on pysynyt hyvin tasaisena tarkastelujaksona 0,9 ja 1 välillä.

Taulukko 9. Current ratio.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	1,36	1,43	1,61	2,27	1,52
Rakennusliike Markku Haataja Oy	4,41	3,31	2,29	3,09	2,89
Toimialan mediaani	1,20	1,20	1,20	1,20	1,10

Curren ratiassa otetaan huomioon myös vaihto-omaisuus yhtiön maksukykyä selvitettäessä (Yritystutkimus ry 2017, 75). HT-talojen osalta current ration mukainen maksu kyky on vuotta 2014 lukuun ottamatta tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2014 current ratio nousee yrityksellä tasolle hyvä, kun lyhytaikaista vierasta pääomaa on suhteessa muihin vuosiin verrattuna vähemmän.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n current ratio on huomattavasti parempi, sillä tarkastelujaksolla se käy alimmillaan vuonna 2015 2,29, joka ylittää Yritystutkimus Ry:n ohjearvon hyvästä currenrationa. Korkeimmillaan current raio on viimeisenä tarkastelu vuotena 2017, jolloin se on arvoltaan 4,41. Yrityksen maksukyky on koko tarkastelujakson ajan hyvä.

Rakennusalan mediaani current ratiolle on tarkastelujaksolla 1,20 joka vuosi paitsi 2013, jolloin se on 1,1. Merkittävää muutosta ei siten ole jakson aikana tapahtunut. Vain hie-
man quick ratiota korkeampi current ratio voi kertoa vähäisestä vaihto-omaisuudesta
alalla. Molempien tarkasteltavien yritysten maksukyky on current ratiolla mitattuna vuo-
sina 2013 – 2017 parempi kuin rakennusalan keskitaso.

Current ratiota tarkasteltaessa on kuitenkin otettava huomioon se, että todellisuudessa
vaihto-omaisuuden realisointiarvo ei välttämättä vastaa sen kirjanpitoarvoa. Näin ollen
yrityksen maksukyky voi olla helpompi kuin mitä tunnusluku antaa ymmärtää. (Yritystut-
kimus ry 2017, 75.)

Taulukko 10. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	2,21	2,89	1,79	0,62	3,06
Rakennusliike Markku Haataja Oy	1,35	1,24	3,31	5,78	14,37

Yrityksen kykyä suoriutua lainojen takaisin maksusta mitataan vieraan pääoman takai-
sinmaksuajalla (Yritystutkimus ry 2017, 75). Kuten taulukosta voi nähdä, tämä tunnus-
luku vaihtelee voimakkaasti tarkasteltavien vuosien välillä. Rakennusalan mediaania ei
tämän tunnusluvun osalta ole saatavissa.

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n vieraan pääoman takaisinmaksu aika vaihtelee 3,06
vuoden sekä 0,62 vuoden välillä tarkasteltavan jakson aikana. Jakson alussa yrityksen
rahoitustulos kasvoi voimakkaammin kuin vieraan pääoman määrä, joka laski takaisin-
maksuaikaa. Jakson lopussa taas vieraspääoma oli selkeästi suurempi kuin rahoitustu-
los, joka nosti vieraan pääoman takaisinmaksuajan 2,21 vuoteen. Alma Talentin tunnus-
lukuoppaan mukaisten ohjearvojen mukaan HT-talojen maksukyky on tämän tunnuslu-
vun mittaamana hyvä. 2013 maksukyky oli tyydyttävä ja puolestaan 2014 erinomainen.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n osalta vieraan pääoman takaisinmaksuaika vaihte-
lee heikon ja hyvän välillä, kun sitä verrataan Alma Talentin tunnuslukuoppaan mukaisiin
ohjearvoihin. Trendi tämän tunnusluvun osalta on ollut paranevaan maksukykyyn päin.
Yritykseen sijoitetun vieraan pääoman määrä ei ole merkittävästi muuttunut tarkastelu-
jakson aikana, kun taas rahoitustulos on kasvanut tasaisesti. Tämän johdosta tunnuslu-
vun mittaama maksukyky on parantunut. Kuitenkin vieraan pääoman takaisinmaksu ai-
kaa tarkastellessa on otettava huomioon aikaisemmin työssä mainitut seikat, jotka saat-
tavat vaikuttaa yrityksen todellisen maksukyvyn tasoon.

4.4.3 Vakavaraisuus sekä pääoman rakenne

Kuten aikaisemmin selvisi, vakavaraisuudella tutkitaan yrityksen pääoman rakennetta. Keskeisessä asemassa on kokonaispääoman jakautumisen omaan sekä vieraaseen pääoman vertailu.

Taulukko 11. Omavaraisuusaste.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	27,8 %	30,8 %	38,7 %	61,3 %	53,5 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	67,6 %	58,6 %	57,6 %	37,3 %	22,9 %
Toimialan mediaani	22,7 %	21,9 %	19,9 %	17,1 %	15,2 %

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n omavaraisuusaste on viimeisimmän tilinpäätöksen tietojen avulla lasketun tunnusluvun mukaan tyydyttävä. Se on alle Yritystutkimus Ry:n asettaman 40 prosentin hyvän omavaraisuusasteen ohjearvon. Omavaraisuusaste on laskenut yrityksessä tarkasteltavalla aikajaksolla, sillä vuonna 2013 se oli yli 50 prosenttia. Korkeimmillaan se oli vuonna 2014, jolloin se oli yli 60 prosenttia. Muutos selittyy oman pääoman vähenemisellä, joka on johtunut pääasiassa voittovarojen jaosta.

Omavaraisuutta mitattaessa Rakennusliike Markku Haataja Oy:n vakavaraisuus on hyvä. Se ylittää viimeisimpänä tilikautena selvästi 40 prosentin ohjearvon. Omavaraisuusaste on parantunut yrityksellä tarkasteltavan olevan jaksolla. Vuonna 2013 omavaraisuusaste oli alimmillaan, sen ollessa vain 22,9 prosenttia, joka on ohjearvoltaan tyydyttävä ja lähellä heikon rajaa. Kasvaneen omavaraisuusasteen taustalla on edellisten tilikausien voittojen kasvattama oma pääoma sekä suurin piirtein samalla tasolla pysynyt vieraspääoma.

Toimialan keskitasoon verrattuna molempien yritysten omavaraisuusaste on parempi. Rakennusliike Markku Haataja Oy:n omavaraisuusaste on kehittynyt saman suuntaisesti toimialan kanssa. Tarkasteltavan jakson aikana toimialan mediaani on noussut heikosta tyydyttävään, nousten noin kaksi prosenttia paremmaksi vuosittain.

Taulukko 12. Suhteellinen velkaantuneisuus.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	16,7 %	32,8 %	35,3 %	13,2 %	20,3 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	13,9 %	19,6 %	10,4 %	17,0 %	34,0 %

Suhteellisen velkaantuneisuuden osalta Rakennustoimisto HT-talo Oy on tasolla hyvä. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on tarkastelujakson aikana sahanut edestakaisin ensiksi laskien hieman, sitten taas nousten, jonka jälkeen tunnusluku on taas laskenut. Koko jakson aikana suhteellinen velkaantuneisuus on kuitenkin pysynyt Yritystutkimus Ry:n ohjearvojen mukaisella hyvällä tasolla. Vaikka yrityksen velkojen määrä onkin kasvanut jakson aikana, samanaikaisesti tai hieman viiveellä kasvanut liikevaihto on pitää suhteellisen velkaantuneisuuden hyvällä tasolla.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus on tasolla hyvä. Viimeisen viiden vuoden aikana tunnusluku on yrityksen kohdalla muuttunut jonkin verran pysyen kuitenkin koko ajan hyvällä tasolla. Vuonna 2013 tunnusluku oli korkeimmillaan 34 prosentissa, joka on lähellä hyvän ja tyydyttävän rajaa. Kasvanut liikevaihto on kuitenkin laskenut suhteellista velkaantuneisuutta yrityksessä. Toimialan vertailulukuja ei tämän tunnusluvun osalta ole saatavissa.

Taulukko 13. Nettovelkaantumisasaste.

	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	0,28	0,24	0,04	-0,05	-1,35
Rakennusliike Markku Haataja Oy	-0,29	-0,37	-0,68	0,87	1,85

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n nettovelkaantumisasaste on hyvä. Tarkastelujakson alun negatiivinen nettovelkaantumisasaste kertoo siitä, että yritys oli nettovelaton, koska oma pääoma oli tuolloin positiivinen. Toisin sanoen vuosina 2013 sekä 2014 yrityksellä oli vähemmän korollista vierasta pääomaa kuin mitä sen rahavarat olivat. Korollinen vieras pääoma kasvoi vuonna 2015 rahavaroja suuremmaksi, joka nosti tunnusluvun positiiviseksi, pysyen kuitenkin reilusti hyvän nettovelkaantumisasasteen ohjearvon sisällä. Kuten aikaisemmin mainittiin, Rakennustoimisto HT-talot Oy maksoi merkittäviä osinkoja viimeisen viiden vuoden aikana, jolla on vaikutus myös tähän tunnuslukuun. Pienentynyt oma pääoma on osittain syy, miksi nettovelkaantumisasaste kasvoi positiiviseksi.

Verrattaessa yrityksiä keskenään, yritysten nettovelkaantumisasasteen kehittymien on ollut päinvastaista. Siinä missä aikaisemmin mainittu Rakennustoimisto HT-talot Oy muuttui nettovelattomasta yrityksestä nettovelkaiseksi, muuttui Rakennusliike Markku Haataja Oy nettovelkaisesta yrityksestä nettovelattomaksi yritykseksi tarkastelujakson aikana. Jakson alussa yrityksen nettovelkaisuus oli reilusti yli yksi, joka Yritystutkimus Ry:n mukaan hyvän nettovelkaisuuden raja. Kasvaneet rahavarat sekä hieman laskenut ko-

rollinen vieras pääoma nostivat yhdessä yrityksen nettovelkaantumisasasteen nettovelat-
tomaksi. Kasvanut oikaistu oma pääoma toi kuitenkin samanaikaisesti tunnuslukua hie-
man lähemmäksi positiivista arvoa jakson edetessä. Samoin kuin suhteellisessa vel-
kaantuneisuudessa, ei tämänkään tunnusluvun osalta ole saatavissa toimialan mediaa-
nilukuja.

4.4.4 Muut tunnusluvut

Seuraavaksi käydään läpi muita yritysten tilinpäätös tiedoista laskettuja tunnuslukuja,
jotka eivät kuulu aikaisemmin käsiteltyihin tunnuslukuanalyysin osa-alueisiin. Ensimmäi-
senä käsitellään liikevaihdon muutosta, joka nimensä mukaisesti kuvaa sitä suhdetta,
jolla liiketoiminta on kasvanut tai laskenut edelliseen tilikauteen verrattuna.

Taulukko 14. Liikevaihto ja liikevaihdon muutos.

	2017	2016	2015	2014	2013
Liikevaihto (Milj.€)					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	13,5	7,1	12,4	8,9	1,6
Rakennusliike Markku Haataja Oy	8,8	6,8	6,7	6,8	5,2
Liikevaihdon muutos					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	91 %	-43 %	39 %	464 %	-
Rakennusliike Markku Haataja Oy	29 %	1 %	-1 %	30 %	-
Toimialan mediaani	18,9 %	0,6 %	0,0 %	3,2 %	0,0 %

Kuten yllä olevassa taulukossa näkyy, Rakennustoimisto HT-talot Oy:n liikevaihto vaih-
telee merkittävästi viimeisen viiden vuoden aikana. Huomattava on vuoden 2017 liike-
vaihto, joka on oikaistu vastaamaan 12 kuukauden tilikauden liikevaihtoa.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n liikevaihdon muutos on tasaisempaa verrattuna Ra-
kennustoimisto HT-talot Oy:n liikevaihdon muutokseen. Samalla Rakennusliike Markku
Haataja Oy:n liikevaihdon muutos on lähempänä toimialan mediaani muutosta. Selkeää
trendiä ei voi kuitenkaan nähdä näitä muutoksia vertaillen.

Kuten luvussa 3.6.1 mainittiin käyttöpääomaprocentti kuvastaa yrityksen jatkuvaan liike-
toimintaan sitoutunutta pääomaa. Tästä käyttöpääoman määrästä voidaan sitten laskea
käyttöpääomaprocentti.

Taulukko 15. Käyttöpääomaprocentti.

	2017	2016	2015	2014	2013
Käyttöpääoma (€)					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	1 809 054	1 086 274	3 097 355	1 757 068	-222 813
Rakennusliike Markku Haataja Oy	1 042 707	1 464 137	177 077	1 179 272	1 833 973
Käyttöpääomaprocentti					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	13,4 %	15,3 %	25,0 %	19,7 %	-14,1 %
Rakennusliike Markku Haataja Oy	11,9 %	21,5 %	2,6 %	17,3 %	35,0 %
Toimialan mediaani	4,3 %	4,9 %	4,7 %	3,8 %	3,6 %

Kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, Rakennustoimisto HT-talot Oy:n käyttöpääoma on noin 1,8 miljoonaa euroa. Viimeisen viiden vuoden aikana käyttöpääoman taso vaihtelee kuitenkin merkittävästi ollen jopa negatiivinen vuonna 2013 ja korkeimmillaan hieman yli 3 miljoonaa euroa vuonna 2015. Erityisesti myyntisaamisten sekä ostovelkojen vaihtelu aiheuttaa muutokset käyttöpääoman määrässä. Negatiivinen käyttöpääoma johtuu siitä, että yrityksen vaihto-omaisuus sekä lyhytaikaiset saamiset ovat pienemmät kuin yrityksen lyhytaikaiset velat ja tarkoittaa, että yrityksen rahoja ei sitoudu sillä hetkellä sen juoksevaan liiketoimintaan (Alma Talent 2018a). Taulukosta nähdään myös, että yrityksen käyttöpääomaprocentti vaihtelee. Vaihteluun vaikuttavat samat seikat kuin käyttöpääomaan, mutta myös liikevaihdon määrä.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n käyttöpääoma ei muutu merkittävästi viimeisen viiden vuoden aikana lukuun ottamatta 2015, jolloin muita vuosia suuremmat saadut ennakot tiputtavat käyttöpääoman noin 177 000 euroon. Muina vuosina käyttöpääoma on noin 1 ja 1,8 miljoonan euron välillä. Käyttöpääomaprocentti vaihtelee yrityksellä saman suuntaisesti kuin käyttöpääoma. Matala käyttöpääoman ollessa parempi kuin korkea, on tämän yrityksen käyttöpääomaprocentti parantunut viimeisen viiden vuoden aikana.

Molempien yritysten käyttöpääomaprocentit ovat korkeampia kuin rakennusalan mediaani. Tämä kertoo siitä, että tutkittavilla yrityksillä sitoutuu enemmän rahaa yrityksen juoksevaan liiketoimintaan kuin toimialan keskitasoisella yrityksellä. Käyttöpääoman mediaani lukuja ei ole saatavilla.

Kuten luvussa 3.6.2 kerrottiin myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoajoilla kuvataan sitä aikaa, jossa yritys keskimäärin maksaa ostovelkansa ja jossa yritys keskimäärin saa maksun myyntisaamisestaan. Näitä keskimääräisiä aikoja käsitellään seuraavaksi.

Taulukko 16. Kiertoajat.

Myyntisaamisten kiertoaika	2017	2016	2015	2014	2013
Rakennustoimisto HT-talot Oy	34	63	88	36	0
Rakennusliike Markku Haataja Oy	0,2	1,5	0,3	0,4	0,4
Toimialan mediaani	24	26	24	20	19
Ostovelkojen kiertoaika					
Rakennustoimisto HT-talot Oy	11	99	64	10	8
Rakennusliike Markku Haataja Oy	13	19	9	10	10
Toimialan mediaani	32	31	28	28	25

Rakennustoimisto HT-talot Oy:n myyntisaamisten kiertoaika on vuoden 2017 tilinpäätöstiedoista laskettuna 34 päivää. Ostovelkojen kierto puolestaan on 11 päivää. Tämä tarkoittaa, että yritys joutuu maksamaan ostovelkansa ennen kuin se saa saatavansa myyntisaamisista. Tämä ei ole ideaali tilanne, koska tässä tapauksessa yrityksestä lähtee rahaa nopeammin kuin sinne tulee. Vuoden 2017 sekä 2016 luvuissa on otettava huomioon, että tilikauden ostot sekä liikevaihto on oikaistu vastaamaan 12 kuukauden arvoja. Viimeisen viiden tilikauden aikana kiertoaikojen keskeinen suhde on vaihdellut. Esimerkiksi vuonna 2016 ostovelkojen kiertoaika oli pidempi kuin myyntisaamisten samoin kuin vuonna 2013.

Rakennusliike Markku Haataja Oy:n ostovelkojen sekä myyntisaamisten kiertoajat ovat vuode 2017 tilinpäätöksen mukaan 11 sekä 0,2 päivää. Alle yhden päivän myyntisaamisten kiertoaika kertoo todella vähäisestä myyntisaamisten määrästä tilinpäätöshetkellä. Tunnuslukua tarkasteltaessa onkin otettava huomioon, että se kuvaa vain tilinpäätös hetkeä ja, että tilanne voi olla hyvinkin erilainen tilikauden aikana. Yleisesti katsoen yrityksen ostovelkojen sekä myyntisaamisten kiertoaikoja voidaan pitää hyvinä, koska ostovelkojen kiertoaika on myyntisaamisten kiertoaikaa pidempi. Viiden vuoden tarkastelujaksolla tilanne pysyy samana.

Rakennusalan mediaa kiertoaikoihin nähden Rakennusliike Markku Haataja Oy:n myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoaika ovat huomattavasti lyhyempiä. Rakennustoimisto HT-talot Oy:n myyntisaamiset ovat alan mediaania pidemmät paitsi vuonna 2013. Samoin ostovelkojen kiertoaika on lyhyempi kuin toimialan mediaan paitsi vuosina 2015–2016, jolloin se oli korkeampi.

4.5 Tilinpäätösanalyysin yhteenveto

Tilinpäätösanalyysin avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä käsiteltyjen yritysten tilasta taloudellisten osa-alueiden mukaan. Nämä osa-alueet ovat, kuten aikaisemmin mainittu, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus ja pääoma rakenne. Kuitenkin on muistettava, että tilinpäätöksiin tehdyt oikaisut perustuvat tutkimuksen tekijän oletuksiin, joiden tarkoituksena on näyttää tilinpäätössuunnittelusta ja satunnaisista eristä riippumaton yrityksen todellinen taloudellinen tila.

Yritysten tutkiminen alkoi yleiskatsauksella yritysten tilinpäätöksiin. Yleiskatsauksen perusteella todettiin molempien yritysten olevan kannattavia tilikausien positiivisten tulosten perusteella. Rakennustoimisto HT-talot Oy:n liikevaihto vaihteli enemmän tilikausien välillä, kun taas Rakennusliike Markku Haataja Oy:n liikevaihto oli pienempi, kasvu näytti tasaiselta. Taseen perusteella molempien varallisuus koostui molemmilla yrityksillä enemmän vaihtuvista vastaavista kuin pysyvistä vastaavista. Vieras pääoma oli omaa pääomaa suurempi Rakennustoimisto HT-talot Oy:llä, kun taas Rakennusliike Markku Haataja Oy:llä jako oli tasaisempi.

Tunnuslukuanalyysi aloitettiin tutkimalla yritysten taloudellista tilaa kannattavuuden osalta. Molempien tutkittavien osakeyhtiöiden kannattavuus oli tunnusluvuilla mitattuna hyvä. Sekä tulosprosentit että pääoman tuottoprosentit osoittivat molempien yritysten toiminnan olevan kannattavaa. Rakennusalaan verrattuna molemmat yritykset ylittivät alan mediaani tason.

Kannattavuuden jälkeen tarkasteltiin yritysten maksuvalmiutta. Tunnuslukujen perusteella Rakennusliike Markku Haataja Oy:n maksuvalmius oli kasvanut viiden viime vuoden aikana, kun taas Rakennustoimisto HT-talot Oy:n maksuvalmius oli laskenut. Molempien yritysten maksuvalmius oli muutoksista huolimatta yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Toimialaan verrattuna molempien yritysten maksuvalmius oli, samoin kuin kannattavuus, mediaani tasoa korkeampi.

Molemmat tarkasteltavat yritykset ovat vakavaraisuudeltaan sekä pääoman rakenteeltaan yleisesti katsoen hyvällä tasolla. Rakennustoimisto HT-talot Oy:n vakavaraisuus oli hieman laskenut viiden vuoden aikana, kun puolestaan Rakennusliike Markku Haataja Oy:n vakavaraisuus oli kasvanut ja yritys oli nettovelaton vuoden 2017 tietojen pohjalta.

lasketun tunnusluvun perusteella. Vakavaraisuuden tunnuslukujen perusteella molemmat yritykset olivat toimialan mediaanin yläpuolella.

5 Yhteenveto

5.1 Oman työn arviointi

Työn tavoitteena oli selvittää kahden rakennusalan yrityksen taloudellinen tila vuosina 2013–2017 muodostamalla näiden yritysten tilinpäätöstiedoista tilinpäätösanalyysi. Tämän lisäksi tavoitteena oli myös vertailla analyysin avulla saatuja tietoja yritysten kesken ja toimialan keskitasoon.

Työn teoreettisessa viitekehyksessä esitettiin ensiksi tilinpäätösten teoria, jossa tarkasteltiin myös rakennusalan erikoispiirteitä. Tämän jälkeen käsiteltiin tilinpäätösanalyysin teoriaa, johon kuuluu myös tunnuslukuanalyysissä käytettävien kaavojen sekä ohjearvojen esittely.

Teoreettinen viitekehys rajattiin siten, että se soveltui mahdollisimman hyvin tarkasteltavien yritysten analysoimiseen. Työssä ei käydä tarkasteltavien yritysten tilinpäätöstietoja yksityiskohtaisesti läpi, joten lukijan oletetaan ymmärtävän tilinpäätösten perusteet, jotta tutkimus ja sen tulokset ovat ymmärrettävissä.

Työn tavoite voidaan katsoa saavutetuksi, sillä tutkimuksen avulla saatiin aikaiseksi käsitys tutkittavana olevien yritysten taloudellisesta tilanteesta tutkimusperiodilla. Analysoimalla tilinpäätöksiä pystyttiin tuottamaan tietoa, joka ei näy suoraan tilinpäätöksiä tarkastelemalla.

5.2 Johtopäätökset ja päätelmät

Yritysten taloudellisen tilanteen voidaan tutkimuksen perusteella todeta olevan hyvällä tasolla. Tätä tulosta tukevat vertailut teoreettisessa viitekehyksessä esitettyihin tunnuslukukohtaisiin ohjearvoihin. Samaan tulokseen päädytään myös, kun näitä tunnuslukuja verrataan toimialan keskitasoon.

Yleisellä tasolla molempien yritysten liiketoiminta on tuottavaa ja kannattavaa, koska se tuottaa voittoa. Kannattavuuden osalta molemmat yritykset ovat hyvällä tasolla, kun taas maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden, että pääoman rakenteen perusteella Rakennusliike Markku Haataja Oy:n tasoa voidaan pitää hieman parempana kuin Rakennustoimisto HT-talot Oy:n tasoa. Kuitenkin näilläkin osa-alueilla molempien yritysten tilanne on parempi kuin toimialan keskitaso.

Viiden vuoden tarkastelujakso antaa tyydyttävän kuvan analysoitavan osa-alueen muutoksesta, mutta ei kuitenkaan tarpeeksi laajaa, jotta sen pohjalta voisi tehdä selkeitä päätelmiä muutoksesta. Kuitenkin tarkasteltavalla aikajaksolla voi nähdä, että esimerkiksi liikevaihdon perusteella taloudellista kehitystä on tapahtunut molemmissa yrityksissä. Tämä kasvu on ollut voimakkaampaa Rakennustoimisto HT-talot Oy:llä, kun taas Rakennusliike Markku Haataja Oy:llä kasvu on ollut tasaisempaa. Rakennustoimisto HT-talot Oy:n maksuvalmius, vakavaraisuus sekä pääoman rakenne on hieman heikentynyt jakson aikana, kun taas Rakennusliike Markku Haataja Oy:llä suunta on ollut päinvastainen.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus sekä jatkotutkimusaiheet

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, koska sen teoreettinen viitekehys perustuu kriittisesti arvioitaviin lähteisiin. Varsinaisessa tunnuslukuanalyysissä on käytetty yleisesti käytössä olevia tunnuslukujen kaavoja sekä ohjearvoja. Tämän lisäksi analysoitava materiaali on hankittu virallisista ja vahvistetuista yritysten tilinpäätöksistä. Materiaalien laajuus voi vaikuttaa sen kuvan tarkkuuteen, jonka tutkimus luo yritysten taloudellisesta tilasta. Tämä lisäksi tunnuslukujen sekä muiden tulosten merkitystä on pidettävä tulkinanvaraisena sekä tulkinnassa käytettävästä näkökulmasta riippuvaisena. Tutkimus ei ota huomioon esimerkiksi mahdollisia yrityksen itselleen asettamia toiminnan tavoitteita tai muita strategisia päätöksiä.

Tutkimuksen tekijä on käyttänyt tulkintojensa pohjalla teoreettisessa viitekehyksessä esitettyjä lähdemateriaaleja. Melko luotettavana voidaan myös pitää yritysten vertailua keskenään sekä toimialaan nähden. Kuitenkin yritysten vertailussa on muistettava edellisessä kappaleessa mainitut seikat, kun tarkastellaan sen luotettavuutta.

Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää hyödyksi yritysten toimintaa arvioitaessa sekä niitä voidaan käyttää pohjana tulevien vuosien analysoimisessa. Tarvittaessa myös analysoimisperiodin ulkopuolelle jääviä aikaisempia tilikausia voidaan lisätä tämän tutkimuksen tuloksiin, jonka avulla saadaan tarkempi kuva yritysten taloudellisen tilan muutoksesta.

Yritysten tilinpäätösanalyysi tarjoaa vain pienen kuvan toimialan tilasta. Näin ollen selkeä jatkotutkimusehdotus olisi laajentaa tutkittavien yritysten määrää niin, että tutkimusten tulokset antaisivat kuvan toimialan tilasta ja kehityksestä. Yrityskohtaisesti jatkotutkimuksia voisi suorittaa esimerkiksi viiden vuoden kuluttua, jolloin näkisi, miten yritysten tila on muuttunut tämän työn valmistumisen jälkeen.

Lähteet

Alma Talent 2018a. Tunnuslukuopas. Käyttöpääoma ja käyttöpääoma-%. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/tehoisuus/kayttopaaoma-ja-kayttopaaoma-prosentti>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018b. Tunnuslukuopas. Ostovelkojen kiertoaika. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/tehoisuus/ostovelkojen-kiertoaika>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018c. Tunnuslukuopas. Oman pääoman tuotto-% (ROE). <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018d. Tunnuslukuopas. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/vieraan-paaoman-takaisinmaksuaika>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018e. Tunnuslukuopas. Liikevaihdon kasvu-%. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/toiminnan-laajuus/liikevaihdon-kasvu-prosentti>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018f. Tunnuslukuopas. Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI). <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi>. Luettu 21.10.2018.

Alma Talent 2018g. Tunnuslukuopas. Liiketulos ja liiketulos-%. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti>. Luettu 28.10.2018.

Kallunki, Juha-Pekka 2014. Tilinpäätösanalyysi. Talentum Media Oy, Helsinki.

Kananen, Jorma 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylä.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Lahti, Pirjo & Viljaranta, Juha 2013. Rakennusyrityksen kirjanpito ja tilinpäätös. 5. päivitetty painos. Suomen Rakennusmedia Oy, Helsinki.

Leppiniemi, Jarmo & Kykkänen, Tapani 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uudistettu painos. Talentum Pro, Helsinki.

Lindbland, Ulrika 2017. Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätös käytännönläheisesti. 1. painos. Helsingin seudun kauppakamari, Helsinki.

Rakennusliike Markku Haataja. 2018. <http://www.kotisitekija.fi>. Luettu 21.10.2018.

Rakennusteollisuus 2018a. Rakennusalan työmarkkinat, perustietoa. <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Tyoelama/Tietoja-tyovoimasta-rakennusalalla/>. Luettu 21.10.2018.

Rakennusteollisuus 2018b. Suhdannekatsaus. https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/suhdanteet-ja-tilastot/suhdannekatsaukset/2018/kevat/suhdanne_kevat18_valmis_luku.pdf. Luettu 21.10.2018.

Rakennustoimisto HT-talot Oy. Yritysesittely. 2017. <http://www.httalot.fi/yritysesittely/>. Luettu 21.10.2018.

Salmi, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? 8. painos. Edita, Helsinki.

Taloushallintoliitto 2017. Ajankohtaista. Mikro- ja pienyrityksen tilinpäätös – yhtäläisyydet ja erot. <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/mikro-ja-pienyrityksen-tilinpaatos-yhtalaisyydet-ja-erot-11012017>. Luettu 21.10.2018.

Tilastokeskus 2018. Tuotteet ja palvelut. Suomi lukuina. Hinnat ja kustannukset. https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_hinnat.html. Luettu 21.10.2018.

Toimiala Online. Tilastokanta. Yritykset ja toimialat. Tilinpäätöstilastot (Finnvera Oyj). Finnvera tilinpäätös tilastot. 2018. <http://www2.toimialaonline.fi/>. Luettu 21.10.2018.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2018a. Yrityshaku. Rakennusliike Markku Haataja Oy. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritystiedot.aspx?yavain=879213&tar-kiste=D5590B0D9EDDF41D3B13AC1B81574B4AA45E0671>. Luettu 21.10.2018.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2018b. Yrityshaku. Rakennustoimisto HT-Talot Oy. <https://tietopalvelu.ytj.fi/yritystiedot.aspx?yavain=1933812&tar-kiste=F15BC597AD12FA62D546EE9D3A7608AF70E9BAC8>. Luettu 21.10.2018.

Yritystutkimus ry 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. painos korjattu laitos. Gaudeamus, Helsinki.

Yritystutkimus Ry:n oikaistun kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot

LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

Aine- ja tarvikekäyttö

Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut

Laskennallinen palkkakorjaus

Liiketoiminnan muut kulut

Valmisteveraston lisäys/vähennys

KÄYTTÖKATE

Suunnitelman mukaiset poistot

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä

Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

LIIKETULOS

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista

Muut korko- ja rahoitustuotot

Kurssierot

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset

Välittömät verot

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot

Satunnaiset tuotot

Konserniavustus

KOKONAISTULOS

Poistoeron lisäys/vähennys

Laskennallinen palkkakorjaus

Käyvän arvon muutokset

Muut tuloksen oikaisut

TILIKAUDEN TULOS

(Yritystutkimus Ry 2017, 15)

Yritystutkimus Ry:n oikaistun taseen kaava**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Kehittämismenot

Liikearvo

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet

Rakennukset ja rakennelmat

Koneet ja kalusto

Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet

Muut osakkeet ja osuudet

Sisäiset saamiset

Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä**Leasingomaisuus****VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Aineet ja tarvikkeet

Keskeneräiset tuotteet

Valmiit tuotteet

Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset

Sisäiset myyntisaamiset

Muut sisäiset saamiset

Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä**Rahat ja rahoitusarvopaperit****Vastaavaa yhteensä****OMA PÄÄOMA**

Osake- tai muut peruspääoma

Ylikurssi-, vara- tai arvonorotusrahasto

Käyvän arvon rahasto

Muut rahastot

Kertyneet voittovarot

Tilikauden tulos

Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero

Verotusperusteiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä**Oman pääoman oikaisut****Oikaistu oma pääoma yhteensä**

VIERAS PÄÄOMA

Pääomalainat

Lainat rahoituslaitoksilta

Takaisinlainat tev.laitoksilta

Saadut ennakot

Sisäiset velat

Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka

Pakolliset varaukset

Leasingvastuut

Korolliset lyhytaikaiset velat

Saadut ennakot

Ostovelat

Sisäiset ostovelat

Muut sisäiset korolliset velat

Muut sisäiset korottomat velat

Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

Oikaistu vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä

(Yritystutkimus Ry 2017, 30)